Ўзбекистон — келажаги буюк давлат

ХАЛҚ СЎЗИ

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИ ВА ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ГАЗЕТАСИ

1998 йил 9 январь жума

Сотувда эркин нархда. № 6 (1787)

ПРЕЗИДЕНТ ҲУЗУРИДА ҚАБУЛ

7 январь куни Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов элчилик ваколати тугаганлиги муносабати билан Молдованинг мамлакатимиздаги Фавқулодда ва Мухтор элчиси Николае Дудэуни қабул қилди.

Мамлакатимиз раҳбари Н. Дудэунинг юртимизда кўрсатган фаолиятига тўхталар экан, унинг нафақат хорижий давлат элчиси, балки Ўзбекистонда кечаётган ислоҳотларни қалбан ҳис қилган ва қўллаб-қувватлаган инсон сифатида ҳам яхши таассурот қолдирганини таъкидлади.

— Молдова Республикаси ташқи ишлар вазирининг ўринбосари этиб тайинланганингиз ҳам қувонарли воқеа, — деди Ислом Каримов. — Зеро, Ўзбекистонда элчилик вазифасини ўтаган кишининг бундай масъулиятли лавозимга тайинланиши биз учун ҳам фахрли.

Н. Дудэу самимий қабул учун Президентга миннатдорлик билдириб, юртимизда кечирган йиллари ҳаётининг энг ажойиб дамлари сифатида ёдида қолажагини айтди. У ўз миссияси даврида Ўзбекистон-Молдова муносабатларини мустаҳкамлаш ишига ҳисса қўша олганидан мамнуният изҳор этди.

(ЎзА)

ЯНГИ ИНШООТ БИЛАН ТАНИШУВ

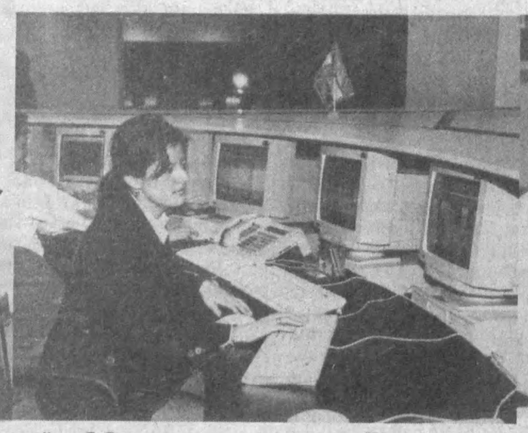

Пойтахтимизда яна бир муҳташам иншоот қад ростлади. Президент Ислом Каримов 8 январь куни Ташқи иқтисодий фаолият миллий банкининг мазкур йигирма икки қаватли янги биносини бориб кўрди.

Банк бошқаруви раиси Р. Азимов янги иншоотнинг қурилиши ва ишга туширилиши жараёни ҳақида сўзлаб берди.

Бино ўзида замонавий меъморчиликнинг энг сўнгги ютуқларини мужассам этган бўлиб, жаҳон андозаларига тўла мос келади. Илғор электрон алоқа, телефон, компьютер тармоқлари билан жиҳозланган Миллий банкнинг бу бош биноси мингдан ортиқ энг йирик мижозларга хизмат кўрсатади. Шуни таъкидлаш жоизки, Япония мутахассислари экспертизасидан ўтган ушбу иншоот хорижий кредитларсиз, ўз маблағларимиз ҳисобидан бунёд этилди.

Давлатимиз раҳбари бинони кўздан кечирар экан, банк ходимлари ва мижозлар учун қулай шароит яратилганини қайд этди. Шу билан бирга, бино фойеси — Гранд холл фавворалари-га миллий тус берилиши, конференц-зал ва хоналарнинг ёруғ, баҳаво бўлиши хусусида тавсиялар берди.

Ислом Каримов, айниқса, банк иш фаолияти билан атрофлича танишди. Дунёнинг турли молия ташкилотлари, банк ва биржаларидан олинаётган маълумотларнинг қай даражада объективлиги билан қизиқди. Улардан фойдаланишда миллий манфаатларимиз асосий мезон бўлиши лозимлигини таъкидлади.

Йўлбошчимиз мутахассислар билан ислоҳотларни янада чуқурлаштириш, қимматбаҳо қоғозлар бозори фаолиятини такомиллаштириш, бу жараёнга аҳолини кенгроқ жалб этиш хусусида гапирди. Бу ишларда, аввало, келажагимиз вориси бўлган, замонавий билимларни пухта эгаллаган, хорижий тилларни мукаммал биладиган ёшлар ташаббускор бўлиши зарур, деди Президент. Уларнинг фаолияти бир банк, корхона ёки фирма доирасида чекланиб қолмаслиги керак. Балки улар ўз қобилиятини, иқтидорини одамларнинг тафаккурини, мулкка муносабатини ўзгартиришга, шу орқали ислоҳотлар бераётган имкониятлардан фойдаланиш кўникмаларини шакллантиришга қаратмоғи шарт.

Дарҳақиқат, бу осмонўпар бино мустақиллик берган имкониятларнинг яна бир ёрқин кўриниши, дунё миқёсида юксалиб бораётган юртимиз нуфузининг, мамлакатимиз салоҳиятининг тимсоли бўлиб хизмат қилади.

(ЎзА)

Суратларда: янги иншоот билан танишув пайти. А. Тўраев суратга олган.

ЙИЛЛАРИ АЙЛАНАДИ СОАТ

ТАЙШАНБА ХАБАРЛАРИ

ХУШ ХАБАР

«ЦЕМЕНТЧИ» — ЯНГИ ГАЗЕТА

Янги йил арафасида Навоий вилоятида яна бир янги газета пайдо бўлди. Бу «Қизилқумцемент» очиқ турдаги ҳиссадорлик жамияти меҳнат жамоасининг «Цементчи» газетасидир. Газета корхона бош директори, Ўзбекистон Олий Мажлиси депутати Ўктам Рўзиқуловнинг «Мунаввар кунлар остонасида» деб номланган мақоласи билан очилади. Газетада «Ўзбек-Испан» қўшма корхонасининг пайдо бўлиши, унинг изланиш даври истиқболи тўғрисида ҳикоя қилувчи «Отларни кечувда алмаштирмайдилар» сарлавҳали мақола ҳам ўрин олган. Шунингдек, корхона ишчилари тўғрисида ранг-баранг материаллар меҳнат жамоасининг ҳаётини акс эттирган. Газетадаги хилма-хил бошқотирмалар, қизиқ ҳангомалар бу нашрнинг ўқимишли бўлиб қолишидан далолат бермоқда.

П. ЖУМАЕВ.

ҲАМКОРЛИК

ДАЛАЛАР УЗРА «ИКАР»ЛАР ПАРВОЗИ

— Хўжаобод туманидаги «Иттифоқ» жамоа хўжалиги экин майдонлари узра замонавий «Икар»лар парвоз қилди, — деб ёзади мухбиримиз О. Шодмоналиев. — Улар билан бўлғуси пахтазор ва буғдойзорларга ишлов бериш синовдан муваффақиятли ўтказилди.

Бу қанотли ёрдамчилар, аниқроғи, моторли дельтапланларни пахта тозалаш ҳиссадорлик жамияти ишбилармонлари Қозоғистондан сотиб олдилар. Ҳозирча иккита «учар қанот»лар келтирилди. Дастлабки ҳисоб-китобларга кўра, улар кунига 150-200 гектар ерга ишлов бериши аниқланди. Яна шуниси ҳам борки, оддий пуркаш механизмлари билан бир гектар ерга ишлов бериш учун 800 сўм сарфланса, дельтапланлар ёрдамида бу харажат 250-300 сўмданга тўғри келади.

— Шу йилнинг баҳорига қадар яна 10 та дельтаплан сотиб олиб, алоҳида тезкор ишлов отряди очамиз, — дейди таниқли тадбиркор, жамият раиси Орифжон ҳожи Ураимов.

ЯНГИЛИК

... ҲАМ ДОН, ҲАМ ТЕГИРМОН

Қорақалпоғистонлик мухбиримиз Ҳайитбой Абдусодиқ ҳақ гапни айтди. Бир товуққа ҳам дон керак, ҳам сув керак. Уйингда ғалланг бўлса-ю, тегирмонинг бўлмаса қийин экан. Республикадаги Тўрткўл, Беруний, Эллиққалъа туманлари учун йирик ун комбинати сув ва ҳаводек зарур эди. «Оролсувқурилиш» бирлашмасининг 4-жамланмаси бунёдкорлари меҳнати билан яқинда ана шундай комбинат ишга туширилди. Ун комбинати Тўрткўл шаҳрида бунёд этилди.

ХАЙРИЯ

«КЎКАЛДОШ»НИНГ КЕМТИГИ ТЎЛАР

— Тошкентдаги «Кўкалдош» мадрасаси, — деб ёзади журналист Қаноат Бойхон қизи, — қурилганидан то шу кунгача не бир тўфонларни, не бир табиий офатларни бошидан кечирган. Бу мадрасани бобокалонларимиз олти марта тўлиқ таъмирдан чиқарганлар. Бироқ шўролар даврида у тузумнинг ўзи каби нурай бошлаганди...

Ҳозир мадрасада улкан таъмирлаш ишлари бажарилмоқда. Мадраса масъул ходими Камолиддин ҳожининг таъкидлашича, уста ва меъморлар ўз ҳоҳишлари билан текинга ишлашмоқда. Яқинда «Наврўз» жамғармаси 300 минг сўм хайрия ёрдами ажратди. Аслида уч юз минг сўм мадраса кемтигини тўлдириш учун урвоқ ҳам эмас. Лекин у хайрияларги билан қимматлидир.

Улуғ Рамазон кунларида, биз ҳам, саховатпешалар кўпайиб, «Кўкалдош»нинг кемтиги тўлар, дегган умиддамиз.

КРИМИНАЛ

ҚИММАТГА ТУШГАН «САФАР»

Жамоатчи мухбиримиз, транспорт милицияси ходими Ҳ.Юнусовнинг хабарига кўра, Ўш вилояти, Қорасув тумани, Шарқ қишлоғида яшовчи А.Миркомил бекорчиликдан безди. Ўттиз ёшлик йигит «махфий иш» билан шуғулланишни ихтиёр этди. «Тошкент-Москва» йўловчилар поездининг 19-вагонига жойлашган Миркомил шундай бамайлихотир ўтирардики, кўрган киши уни оддий йўловчи, деб ўйларди. Аммо ички ишлар ходимларининг шубҳаси унинг найрангидан устун чиқди. Миркомилнинг ёнидан қарийб 1,5 килограмм қора дори топилди.

Телефонларимиз: 133-15-22, 133-52-55, 133-07-48, 136-37-85

Соат милларини Жўшқин кузатди.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ

ФАРМОНИ

Б. Мустафоевни Ўзбекистон Республикаси Бош прокурори этиб тайинлаш тўғрисида

Ўзбекистон Республикаси Конституцияси 93-моддасининг 9-банди ва "Прокуратура тўғрисида"ги Қонуннинг 12-моддасига мувофиқ:

Бўритош Мустафоев ваколат муддати тугаганлиги сабабли қайта Ўзбекистон Республикаси Бош прокурори этиб тайинлансин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти

И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1998 йил 7 январь.

БОЛАЛАРГА ҒАМХЎРЛИК

Тошкентда "СОС — Ўзбекистон болалар қишлоқлари" лойиҳасини амалга ошириш масалаларига бағишлаб республика оммавий ахборот воситалари вакиллари учун матбуот анжумани ўтказилди. Анжуманни ҳукуматга қарашли бўлмаган "Соғлом авлод учун" халқаро хайрия жамғармаси раиси Г. Йўлдошева бошқарди.

Учрашувда таъкидланганидек, бу жамғарма 1996 йилда "СОС —Ўзбекистон болалар қишлоқлари" лойиҳасини, яъни етим болалар яшайдиган, ўқийдиган ва касб кўникмалари ҳосил қиладиган ўзига хос қишлоқлар барпо этиш лойиҳасини тайёрлай бошлаган эди. Ҳозир "Соғлом авлод учун" жамғармаси "СОС — Ўзбекистон болалар қишлоқлари" уюшмасини тузиш ва унинг фаолиятини ташкил этиш билан боғлиқ масалаларни ҳал этиш устида ишламоқда. Мазкур лойиҳанинг Ўзбекистон учун аҳамияти беқиёс. Чунки республикамиз аҳолисининг ярмидан кўпини болалар ташкил этади. Уларнинг бир қисми ижтимоий муҳофазага муҳтож. Етим болалар муаммосига пухта ўйлаб ёндашиш, яъни бундай қишлоқларни ташкил этиш уларни турмушнинг кўп қийинчилик ва муаммоларидан халос қилишга кўмаклашади, уларга бошпана беради, эртанги кунига ишонч бағишлайди. Энг муҳими — етим болалар бу ерда оналик меҳри, ғамхўрлиги ва эътиборидан баҳраманд бўладилар.

(ЎзА)

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ

ФАРМОНИ

"Шарқ тароналари" биринчи халқаро мусиқа фестивалини ҳамда Бухоро ва Хива шаҳарларининг 2500 йиллик юбилейи тантаналарини ўтказишда алоҳида ўрнак кўрсатган бир гуруҳ ходимларни мукофотлаш тўғрисида

Ватанимизда маданият, санъат ва маънавиятни юксалтириш, халқлар ўртасида дўстликни мустаҳкамлаш, "Шарқ тароналари" биринчи халқаро мусиқа фестивалини, Бухоро ва Хива шаҳарларининг 2500 йиллик юбилей тантаналарини ўтказишни ташкиллаштириш ва тайёрлашдаги хизматлари ҳамда ижтимоий ҳаётда фаол қатнашаётганликлари учун қуйидагилар мукофотлансин:

"Меҳнат шуҳрати" ордени билан

Йўлдошев Баҳодир Турсунович — А. Ҳидоятов номидаги Ўзбек давлат драма театри бадиий раҳбари

Ҳамидов Рустам Мухсинович — Тошкент шаҳар маданият ишлари бош бошқармаси бошлиғи

"Дўстлик" ордени билан

Азимов Усмонқул — Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси аъзоси, шоир

Исматова Юлдуз Асадовна — М. Турғунбоева номидаги "Ўзбекрақс" миллий рақс бирлашмасининг бош директори

Омонуллаева Дилором Дарвиновна — композитор

"Шуҳрат" медали билан

Аҳроров Саидамин — "Шарқ тароналари" халқаро мусиқа фестивалининг ижрочи директори

Колосовский Эдвард Иосифович — Тошкент шаҳар маданият ишлари бош бошқармаси қошидаги мусиқавий ва эстрада концерт ансамбллари бирлашмаси директори ўринбосари

Мусаева Тожи — М. Турғунбоева номидаги "Ўзбекрақс" миллий рақс бирлашмаси "Баҳор" рақс театрининг тикувчиси

Нурмуҳамедов Баҳодир — "Ўзбектуризм" миллий компанияси меҳмонхона ва транспорт хўжалиги бошқармаси бошлиғи

Фаязова Дилбар Рахимовна — "Ўзбекнаво" гастроль-концерт бирлашмаси М. Қориёқубов номидаги академик ва халқ бадиий жамоалари дирекцияси ишлаб чиқариш цехи мудираси

Яқубов Бахтиёр Рахимович — "Ўзбекнаво" гастроль-концерт бирлашмаси бош директори ўринбосари

Ямашев Исмоил Исҳоқович — Самарқанд шаҳар кўчаларни ёритиш корхонаси бошлиғи

Қуйидагиларга фахрий унвонлар берилсин:

"Ўзбекистон Республикаси санъат арбоби"

Мухторов Абдураҳим — Самарқанд вилояти ҳунармандларининг "Мерос" ассоциацияси устаси

Носиров Мансур Маҳмудович — Самарқанд вилояти ҳунармандларининг "Мерос" ассоциацияси устаси

"Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган артист"

Азимов Анвар Турсунович — С. Айний номидаги Бухоро вилоят мусиқали драма ва комедия театри бош режиссёри

Бахриев Вахобиддин Амриддинович — Самарқанд шаҳар Сиёб тумани маданият ишлари бўлими "Шошмақом" халқ дастаси бадиий раҳбари

Бегматова Азза — А. Ҳидоятов номидаги Ўзбек давлат драма театри олий тоифали актёри

Мирзаева Дилором Нигматовна — М. Турғунбоева номидаги "Ўзбекрақс" миллий рақс бирлашмаси "Тановор" рақс театрининг олий даражали балет солисти

Раджапов Авазхон Акбарович — А. Навоий номидаги Ўзбек давлат академик опера ва балет катта театрининг яккахон хонандаси

Шарипова Адиба Рауфовна — М.Ашрафий номидаги Тошкент давлат консерваториясининг махсус фортепиано кафедрасининг доценти

Раҳимов Одамбой — Хива тумани 12-сон болалар мусиқа мактаби ўқитувчиси

Ўзбекистон Республикаси Президенти

И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1998 йил 8 январь.

ОЙДИН БЕКАТ

Шоҳларким олампаноҳ эдилар
Бари оламга подшоҳ эдилар.

Алишер НАВОИЙ.

ИЛТИЖО ВА ИЖОБАТ

Неъмат АМИНОВ,
Ўзбекистон халқ ёзувчиси

Муйсафид Шарқда зап топиб айтилган ҳикматлар бор-да. "Амри подшоҳ вожиб", "Подшоҳ — Тангрининг ердаги сояси" ва ҳоказо. Эҳтимол, бировлар XXI аср бўсағасида бу маҳмадана подшоҳпарастликка қайдан пайдо бўла қолди, деб ўйлар. Мабодо янглиш кетган бўлсам, минг бора узр. Бандамиз. Юқоридаги ҳикмат адолатпеша, одил шоҳлар ҳақида айтилгани аниқ. Бу ҳикматлар замирида Оллоҳга — бандалик, пайғамбарга — умматлик, подшоҳга — фуқаролик сингари демократик ҳуқуқ ва бурчлар ётади. Яна мен шу кунларда ҳур республикамизда амалга оширилаётган ҳуқуқий давлат ва фуқаролик жамияти тамойилларини ҳеч инкор қилмаган ҳолда, "демократия" деган сўзнинг моҳиятини ўтмишдаги "одиллик", "адолат" деган сўзлар билан таққослашга журъат этдим. Зотан, адолатсиз демократия йўқ. Энди тушунгандирсиз. Гап подшоҳ бўладими, президент ёки канцлер бўладими, юртни қандай бошқаришда. Аслида юртнинг бошлиғи юртнинг отаси дегани. У ўз фуқароларини ўрни келса тергаб, ўрни келганда рағбатлантириб, дуо қилиб туриши бизнинг Шарқда азалий удум бўлган. Лекин бугунги асримизда ёлғиз мутаассиблик ва ақидапарастликлар билан давлатни бошқариб бўлмаслиги аниқ. Улуғлардан ўрнак. Шунинг учун юрт раҳбарининг айтар сўзи, қилган иши, юриш-туриши барчага ўрнак бўлмоғи лозим. Айтайлик, шу кунларда бир мусулмонобод давлатнинг президенти ҳажга бориб келса-ю, зиёратдан қайтгач, бўйи баравар сурати туширилган тамға билан "Сардор" номида ароқ чиқариб, фуқароларига пуллаб турса. Бунга нима дейсиз? Элнинг дуоси қайда қолди-ю, ҳажнинг савоби қайда қолди.

Дарвоқе, дуо...

Яна Ҳазрат Навоийга мурожаат қиламиз.

Муддао чун бори савоб эрди,
Ҳар дуо қилса мустажоб эрди.

Навоий бобо тилга олган адолатпеша ҳукмдорларнинг ўзи, ҳатто назари тушган одамлар ҳам эл-улус томонидан эъзозланган. "Ватанни севмоқ иймондандир" деган ҳадис ҳам ўшалар шаънига айтилган бўлса, ажаб эмас. Уларнинг ҳамиша ниятлари пок бўлган. Оллоҳга сиғиниб, пайғамбарга дуруд айтиб, ҳаққа етган пирлардан қўл олганлар. Инчунин, ўзлари ҳам Комилликка эришиб, доно йўлбошчи, жасур саркарда даражасига кўтарилганлар. Халқ ҳам уларни "Ҳазрат" деб улуғлаган.

Бунга кўҳна тарихимиздан мисоллар кўп.

ТОНГДАГИ ДУО

Олий Мажлиснинг ўнинчи сессияси одатдагидан бошқачароқ шукуҳ билан бошланди. Бир кун олдин барча ноиблар ва таклиф қилинганлар парламентнинг янги биносига келдилар. Чилланинг биринчи куни. Бўр, қизғиш осмон ерга яқинлашгандай, ундан қут-барака тимсоли — оппоқ қор эланиб турибди. Қорнинг ҳарир пардаси ортидан янги бино бутун салобати билан ярақлаб кўзга ташланади. Олтин ранг чароғон ойналар атрофга ғалати нур таратади. Бинонинг ҳар тарафида ўнтадан қирқ устун. Феруза гумбаз тепасида ўн икки юлдузли Ўзбекистон байроғи, ҳа, ҳа, байроқ ҳам, гўзал бино ҳам Ўзбекистон рамзига айлангандай.

Тонг ғира-ширасида бинонинг замонавий, ўзиночилар ойнаванд эшиклари икки томонга сурилиб, меҳмонларни ўз бағрига ола бошлади. Тўпланганлар бино шаънига, истиқлол шаънига, қурувчилар шаънига олқиш айтиб, дастурхон атрофидан жой олдилар. "Қора кўзим" босиқ оҳангларда янграб турибди. Қўшиқнинг сўнгги пардалари ниҳоясига етганда, атрофдан "Президент келдилар" деган ҳаяжонли овозлар эшитилди. Шу каломнинг ўзида алоҳида бир эҳтиром ва тараддуд мужассам эди. Юз ширин, дийдор ширин. Ҳамма ўтирган еридан тикланиб, бўйнини чўзиб эшик томон қарайди. Яна микрофон ишга тушди. Қуръон суралари ўқилиб, қалбларга илоҳий оҳанглар оқиб кира бошлади. Минглаб кафтлар дуога очилди. Секин Президент томон кўз қирини ташладим. (Оллоҳнинг ўзи кечирсин мени) Юртбошининг кафтлари ҳам очиқ. Кўзлари бир нуқтага қадалган. Қиёфасида шарқона қатъият ва комил ишончга йўғрилган бир илтижо бор эди. Назаримда, у ҳам ўз юртига Яратгандан омонлик, барқарорлик ва фаровон турмуш тиламоқда эди.

Очиғи, мен у кишининг эл билан қўшилиб қилган дуоларини кўп кузатганман. Буюк ватандошларимиз Имом ал Бухорий, Ҳазрат Баҳоуддин Нақшбанд ва бошқа қадамжолар, Амир Темур музейининг очилишига бағишланган йиғиндаги худди шу хил муқим қиёфада кўрганман. Яна мен Нажмиддин Кубро, аз-Замахшарий юбилейларида, Занги ота, Кўкча, Хастимом сингари ўнлаб мачитларда, у кишининг саъйи ҳаракати билан таъмирланган Масжиди Калонда бир йўла беш минг, ўн минг намозхоннинг у киши ҳаққига, юрт ҳаққига қилган дуонинг иштирокчиси бўлганман.

Истиқлолнинг суяги қотиб, вояга етган сари унинг йўлбошчиси "Оллоҳга шукр", "Иншоолоҳ", "Оллоҳдан сўрайман" дея ҳар йиғинда халқни, раиятни дуо қилиб, эзгуликлар сари йўллайди. Зотан, ҳадисларда айтилмишдир, халқ ўз ҳукмдорини дуо қилса, ўз навбатида ҳукмдор ҳам ўз халқини дуо қилиб, Оллоҳга илтижо қилса, бу тарафайн дуолар бараварига ижобат бўлиб, ўша юрт обод бўлиб, янада гуллаб яшнаркан...

(Давоми 3-бетда).

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ҚОНУНИ

ЎСИМЛИК ДУНЁСИНИ МУҲОФАЗА ҚИЛИШ ВА УНДАН ФОЙДАЛАНИШ ТЎҒРИСИДА

1-модда. Ўсимлик дунёсини муҳофаза қилиш ва ундан фойдаланиш тўғрисидаги қонун ҳужжатлари

Ўсимлик дунёсини муҳофаза қилиш ва ундан фойдаланиш тўғрисидаги қонун ҳужжатлари ушбу Қонундан ва бошқа қонун ҳужжатларидан иборат.

Ушбу Қонун табиий шароитда ўсадиган ўсимлик дунёсини, шунингдек, такрор етиштириш ва генетик фондини сақлаш учун экиб ўстириладиган ёввойи ўсимликларни муҳофаза қилиш ва улардан фойдаланиш соҳасидаги муносабатларни тартибга солади.

Ўрмонларни муҳофаза қилиш ва улардан фойдаланиш соҳасидаги муносабатлар ўрмонлар тўғрисидаги қонун ҳужжатлари билан ҳам тартибга солинади.

Қорақалпоғистон Республикасида ўсимлик дунёсини муҳофаза қилиш ва ундан фойдаланиш соҳасидаги муносабатлар Қорақалпоғистон Республикаси қонун ҳужжатлари билан ҳам тартибга солинади.

Агар Ўзбекистон Республикасининг халқаро шартномасида ўсимлик дунёсини муҳофаза қилиш ва ундан фойдаланиш тўғрисидаги қонун ҳужжатларидагидан бошқача қоидалар белгиланган бўлса, халқаро шартнома қоидалари қўлланилади.

2-модда. Ўсимлик дунёсини муҳофаза қилиш ва ундан фойдаланиш тўғрисидаги қонун ҳужжатларининг асосий вазифалари

Ўсимлик дунёсини муҳофаза қилиш ва ундан фойдаланиш тўғрисидаги қонун ҳужжатларининг асосий вазифалари қуйидагилардан иборат:

флоранинг тур бўйича таркибини ва генетик фондини табиий шароитларда сақлаб қолиш;

табиий ўсимлик жамоаларининг ва ёввойи ўсимликлар ўсадиган муҳитнинг бир бутунлигини сақлаб қолиш;

ўсимлик дунёсидан оқилона фойдаланишни ва уни такрор етиштиришни таъминлаш;

юридик ва жисмоний шахсларнинг ўсимлик дунёсини муҳофаза қилиш ва ундан фойдаланиш соҳасидаги фаолиятини ҳуқуқий тартибга солиш.

3-модда. Ўсимлик дунёсига нисбатан мулкдорлик

Ўсимлик дунёси давлат мулки — умуммиллий бойлик бўлиб, ундан оқилона фойдаланиш зарур ва у давлат муҳофазасидадир.

4-модда. Ўсимлик дунёсини муҳофаза қилиш ва ундан фойдаланиш соҳасидаги давлат бошқаруви

Ўсимлик дунёсини муҳофаза қилиш ва ундан фойдаланиш соҳасидаги давлат бошқаруви Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси, маҳаллий давлат ҳокимияти органлари, шунингдек, махсус ваколат берилган давлат органлари томонидан амалга оширилади.

Ўзбекистон Республикаси Табиатни муҳофаза қилиш давлат қўмитаси ва Ўзбекистон Республикаси Давлат ўрмон қўмитаси ўсимлик дунёсини муҳофаза қилиш ва ундан фойдаланиш соҳасида махсус ваколат берилган давлат бошқарув органларидир.

5-модда. Ўсимлик дунёси объектлари

Ўсимлик дунёси объектлари қуйидагилардан иборат:

ёввойи организмлар — дарахтлар, буталар ва ўтсимон уруғлайдиган ўсимликлар, қирққулоқсимонлар, йўсинсимонлар, сувўтлар, лишайниклар ва замбуруғлар ўзининг барча хилма-хил турлари билан;

ёввойи организмлардан ташкил топадиган табиий ўсимлик жамоалари ёки уларнинг ҳар қандай мажмуи;

камёб ва йўқолиб кетиш хавфи остида турган ўсимлик турлари;

ёввойи ўсимликларнинг мевалари, уруғлари ва бошқа қисмлари ёки улар ҳаётий фаолиятининг маҳсуллари.

6-модда. Ўсимлик дунёси объектларидан фойдаланиш

Ўсимлик дунёси объектларидан фойдаланиш умумий ва махсус бўлиши мумкин.

Ўсимлик дунёси объектларидан умумий фойдаланиш жисмоний шахслар томонидан ҳаётий зарур эҳтиёжларни қондириш учун қонун ҳужжатларида белгиланган миқдорларда ва тартибда бепул амалга оширилади.

Ўсимлик дунёси объектлари махсус фойдаланишга ишлаб чиқариш фаолиятини ва бошқа фаолиятни амалга ошириш учун ҳақ эвазига юридик ва жисмоний шахсларга рухсатномалар асосида бериб қўйилади. Ўсимлик дунёси объектларидан фойдаланиш учун объектни, турни, ҳажмни ва муайян ҳудуд доирасида фойдаланиш муддатини белгилайдиган рухсатнома Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси, ваколатли давлат органлари томонидан берилади. Ўсимлик дунёси объектларидан махсус фойдаланиш тартиби ва шартлари қонун ҳужжатларида белгиланади.

7-модда. Ўсимлик дунёси объектларидан фойдаланиш турлари

Ўсимлик дунёси объектларидан фойдаланиш турлари қуйидагилардан иборат:

чорвачилик эҳтиёжлари учун ёввойи озуқа маҳсулотини тайёрлаш;

чорва молларни ўтлатиш;

ўсимлик дунёси объектларидан овчилик хўжалиги эҳтиёжлари учун фойдаланиш;

ёввойи ўсимликлар техник хом ашёсини тайёрлаш;

ёввойи ўсимликлар доривор хом ашёсини тайёрлаш (йиғиш);

ёввойи ўсимликларни озиқ-овқат мақсадлари учун тайёрлаш (йиғиш);

дарахт ва буталарни кесиш;

ўсимлик дунёси объектларидан илмий-тадқиқот мақсадларида фойдаланиш;

ўсимлик дунёси объектларидан маданий-маърифий, тарбиявий, соғломлаштириш, рекреацион ва эстетик мақсадларда фойдаланиш;

ўсимлик дунёси объектларидан табиатни муҳофаза қилиш мақсадларида фойдаланиш.

Қонун ҳужжатларида ўсимлик дунёси объектларидан фойдаланишнинг бошқа турлари ҳам назарда тутилиши мумкин.

8-модда. Ўсимлик дунёси объектларидан фойдаланиш муддатлари

Ўсимлик дунёси объектлари доимий ёки вақтинча (узоқ муддатли ва қисқа муддатли) фойдаланишга бериб қўйилиши мумкин.

9-модда. Ўсимлик дунёси объектларидан фойдаланиш нормативлари

Ўсимлик дунёси объектларидан фойдаланиш нормативлари қуйидагилардан иборат:

доривор ва озиқбоп ўсимликларнинг ёввойи турларини ҳамда ўсимликлар техник хом ашёсини тайёрлаш учун Ўзбекистон Республикаси Табиатни муҳофаза қилиш давлат қўмитаси Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси билан келишиб тасдиқлаган квоталар;

табиий пичанзорлар ва яйловларда пичан ўриш ҳамда чорва молларни ўтлатишнинг маҳаллий давлат ҳокимияти органлари тегишли қишлоқ ва сув хўжалиги, шунингдек, ўрмон хўжалиги давлат органлари тақдимномаси бўйича тасдиқлаган нормалари ва муддатлари;

қонун ҳужжатлари билан белгиланган бошқа нормативлар.

10-модда. Ўсимлик дунёси объектларидан фойдаланувчиларнинг ҳуқуқ ва мажбуриятлари

Ўсимлик дунёси объектларидан фойдаланувчилар қуйидаги ҳуқуқларга эга:

ўсимлик дунёси объектларидан уларни бериб қўйиш шартларига мувофиқ фойдаланиш;

ўсимлик дунёси объектларининг белгиланган тартибда олинган маҳсулотини тасарруф этиш;

ўсимлик дунёси объектларидан фойдаланиш борасидаги бузилган ҳуқуқларнинг тикланиши ва ўзларига етказилган зарарнинг қопланиши.

Ўсимлик дунёси объектларидан фойдаланувчилар:

ўсимлик дунёси объектларидан фойдаланишнинг белгиланган қоидаларига риоя этишлари;

фойдаланишга бериб қўйилган ўсимлик дунёси объектларидан оқилона фойдаланишлари;

ўсимлик дунёси объектларини муҳофаза қилиш ва уларни такрор етиштириш чора-тадбирларини амалга оширишлари;

ўсимлик дунёси объектларидан фойдаланиш жойларида ёнғин хавфсизлигига риоя этишлари ва ёнғинга қарши тадбирларни амалга оширишлари, ёнғин чиққан ҳолларда эса уни ўчириш чораларини кўришлари;

ўсимлик дунёси объектларидан фойдаланганлик учун ҳақни ўз вақтида тўлашлари шарт.

Ўсимлик дунёси объектларидан фойдаланувчилар қонун ҳужжатларида белгиланган бошқа ҳуқуқ ва мажбуриятларга эга бўлишлари мумкин.

11-модда. Ўсимлик дунёси объектларидан фойдаланишни чеклаш, тўхтатиб туриш ва ман этиш

Ўсимлик дунёси объектларини сақлаб қолиш ва уларни такрор етиштириш ҳамда улар ўсадиган муҳитни сақлаш ва қайта тиклаш мақсадида ўсимлик дунёси объектларидан фойдаланиш қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда чеклаб қўйилиши, тўхтатиб турилиши ёки ман этилиши мумкин.

Қўриқхоналар, қўриқланадиган тегралар ва табиат ёдгорликларида ўсимлик дунёси объектларидан фойдаланишга йўл қўйилмайди. Ўзбекистон Республикаси Қизил китобига киритилган камёб ва йўқолиб кетиш хавфи остида турган ўсимлик турларини тайёрлаш (йиғиш) ман этилади.

Ўзбекистон Республикаси Қизил китобига киритилган ўсимлик турларидан фойдаланиш, улар билан (уларнинг қисмлари ёки фаолият маҳсуллари билан) савдо қилиш, уларни чет элга олиб чиқишга алоҳида ҳолларда Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси Ўзбекистон Республикаси Табиатни муҳофаза қилиш давлат қўмитасининг тақдимномаси ва Ўзбекистон Республикаси Фанлар академиясининг хулосаси бўйича берадиган рухсатномалар асосида йўл қўйилади.

12-модда. Чорвачилик эҳтиёжлари учун ёввойи озуқа маҳсулотини тайёрлаш ва чорва молларни ўтлатиш

Юридик ва жисмоний шахслар томонидан чорвачилик эҳтиёжлари учун ёввойи озуқа маҳсулотини тайёрлаш ва чорва молларни ўтлатиш ана шу мақсадлар учун уларга махсус бериб қўйилган табиий ем-хашак етиштириладиган майдонларда қуйидаги тартибда амалга оширилади:

ўрмон фонди ҳудудида — ўрмон билетлари бўйича;

қишлоқ хўжалиги корхоналари, муассасалари ва ташкилотлари эгалигидаги ерлар ҳудудида — уларнинг рухсатномалари бўйича;

заҳирадаги ерларда — маҳаллий давлат ҳокимияти органларининг қарорлари асосида.

13-модда. Ўсимлик дунёси объектларидан овчилик хўжалиги эҳтиёжлари учун фойдаланиш

Юридик ва жисмоний шахсларнинг ўсимлик дунёси объектларидан овчилик хўжалиги эҳтиёжлари учун фойдаланиши уларга ўсимлик дунёси объектларини олиб қўймаган ҳолда берилган овчилик ерларида қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда амалга оширилади.

14-модда. Ёввойи ўсимликлар доривор ва техник хом ашёсини, озиқ-овқат мақсадлари учун ёввойи ўсимликларни тайёрлаш (йиғиш)

Табиий ўсимликлар жамоаларида ёввойи ўсимликлар доривор ва техник хом ашёсини, озиқ-овқат мақсадлари учун ёввойи ўсимликларни юридик ва жисмоний шахслар томонидан тайёрлашга (йиғишга) қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда йўл қўйилади.

15-модда. Дарахт ва буталарни кесиш

Ўрмон фонди ерларида дарахт ва буталарни кесиш қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда бериладиган рухсатномалар бўйича амалга оширилади.

Ўрмон фондига кирмайдиган дарахт ва буталарни кесишга фақат санитария мақсадларида ҳамда бинолар, иншоотлар ва коммуникациялар қурилиши билан боғлиқ ҳолдагина маҳаллий давлат ҳокимияти органларининг Ўзбекистон Республикаси Табиатни муҳофаза қилиш давлат қўмитаси билан келишилган қарорига биноан йўл қўйилади.

16-модда. Ўсимлик дунёси объектларидан илмий-тадқиқот мақсадларида фойдаланиш

Ёввойи ўсимликларни, уларнинг қисмларини ва маҳсулларини ўсиш муҳитидан ажратиб олмасдан ва ажратиб олган ҳолда ўсимлик дунёси объектларидан илмий-тадқиқот мақсадларида фойдаланишга қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда йўл қўйилади.

Табиий ўсимликлар жамоаларида илмий-тадқиқот ишларини олиб бориш учун тегишли юридик шахсларга қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда махсус участкалар ажратилиши мумкин бўлиб, бу участкаларда ўсимлик дунёси объектларидан бошқа юридик ва жисмоний шахсларнинг фойдаланиши илмий-тадқиқот ишларини ўтказиш мақсадларига номувофиқ бўлса, бундай фойдаланиш чекланади ёки ман этилади.

17-модда. Ўсимлик дунёси объектларидан маданий-маърифий, тарбиявий, соғломлаштириш, рекреацион ва эстетик мақсадларда фойдаланиш

Ўсимлик дунёси объектларидан маданий-маърифий, тарбиявий, соғломлаштириш, рекреацион ва эстетик мақсадларда фойдаланиш қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда амалга оширилади.

Шифобахш хусусиятларга эга бўлган ва аҳолининг дам олиши учун қулай шарт-шароит яратадиган ўсимлик дунёси объектларидан соғломлаштириш ва рекреацион мақсадларда фойдаланилади.

18-модда. Ўсимлик дунёси объектларидан табиатни муҳофаза қилиш мақсадларида фойдаланиш

Ўсимлик дунёси объектларидан табиатни муҳофаза қилиш мақсадларида фойдаланиш қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда амалга оширилади.

19-модда. Ўсимлик дунёси объектларидан фойдаланиш ҳуқуқини бекор қилиш

Ўсимлик дунёси объектларидан фойдаланиш ҳуқуқи қуйидаги ҳолларда бекор қилинади:

ўсимлик дунёси объектидан фойдаланиш ҳуқуқидан воз кечилганда;

белгиланган фойдаланиш муддати тугаганда;

ўсимлик дунёси объектидан фойдаланиш ҳуқуқи берилган юридик шахс тугатилганда;

ўсимлик дунёси объектларини муҳофаза қилиш, улардан фойдаланиш ва уларни такрор етиштириш қоидалари, нормативлари ва бошқа талаблари бузилганда;

ўсимлик дунёси объектларидан фойдаланганлик учун ҳақ белгиланган муддатда тўланмаганда;

фойдаланиш таъсирида табиий ўсимликлар жамоаларида аслига қайтариб бўлмайдиган ўзгаришлар хавфи туғилганда;

ер участкалари давлат ёки жамоат эҳтиёжлари учун олиб қўйилганда.

Ўсимлик дунёси объектларидан фойдаланиш ҳуқуқини бекор қилиш тартиби қонун ҳужжатларида белгиланади.

20-модда. Айрим турдаги ёввойи ўсимликларнинг тарқалишини ва уларнинг миқдорини тартибга солиш

Айрим турдаги ёввойи ўсимликларнинг (шудгорлар, пичанзорлар ва яйловларни табиий суратда босиб кетадиган заҳарли, гиёҳванд моддали, карантиндаги ўсимликлар, бегона ўтлар ҳамда бошқа ўсимликларнинг) тарқалишини ва уларнинг миқдорини тартибга солиш бошқа ўсимликларга ва ўзга табиат объектларига зарар етказилишига йўл қўймайдиган ҳамда табиий ўсимликлар жамоаларининг ва улар ўсадиган муҳитнинг сақланишини таъминлайдиган усуллар билан амалга оширилади.

Тарқалиши ва миқдори тартибга солиниши лозим бўлган ёввойи ўсимликларнинг турлари, шунингдек, ана шу тартибга солиш қоидаси махсус ваколат берилган давлат органлари томонидан Ўзбекистон Республикаси Фанлар академиясининг хулосалари асосида белгиланади.

21-модда. Ёввойи ўсимликларни бошқа жойга кўчириш ва дурагайлаш

Ўсимликларнинг янги турларини ёввойи флорага кўчириш, шунингдек, ёввойи ўсимликларни дурагайлашга махсус ваколат берилган давлат органлари Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси ва ўсимликлар карантини бўйича давлат хизмати органларининг хулосалари асосида чиқарган қарорга биноан илмий-тадқиқот ва хўжалик мақсадларида белгиланган тартибда йўл қўйилади.

22-модда. Ботаника коллекциялари тўплаш

Илмий, маданий-маърифий, ўқув-тарбиявий ёки эстетик қимматга эга бўлган ботаника коллекциялари давлат ҳисобидан ўтказилиши лозим.

Ботаника коллекцияларини тўплаш ва уларни тўлдириб бориш учун юридик ва жисмоний шахсларнинг ёввойи ўсимликларни олишига қонун ҳужжатлари талабларига риоя этилган тақдирда йўл қўйилади.

Ботаника коллекцияларининг эгалари бўлмиш юридик ва жисмоний шахслар Ўзбекистон Республикаси Табиатни муҳофаза қилиш давлат қўмитаси томонидан тасдиқланган ҳисобга олиш, тўлдириб бориш, асраш, сотиб олиш ва сотиш, жўнатиш, шунингдек, Ўзбекистон Республикаси ҳудудига олиб кириш ва ундан олиб чиқиш қоидаларига риоя этишлари шарт.

23-модда. Ўсимлик дунёси объектларини муҳофаза қилиш ва такрор етиштириш

ўсимлик дунёси объектларини муҳофаза қилиш ва такрор етиштириш қуйидаги йўллар билан таъминланади:

ўсимлик дунёси объектларини муҳофаза қилиш, улардан фойдаланиш ва уларни такрор етиштириш қоидалари ва нормативларини белгилаш;

Ўзбекистон Республикаси Қизил китобига киритилган камёб ва йўқолиб кетиш хавфи остида турган ўсимликлар турларини муҳофаза қилишнинг алоҳида режимини белгилаш;

ўсимлик дунёси объектларидан фойдаланишда чеклашлар ва тақиқлар белгилаш;

ўсимлик дунёси объектлари ўсадиган муҳитни муҳофаза қилиш талабларига риоя қилиш;

алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудлар барпо қилиш;

ўсимлик дунёси объектлари ва улар ўсадиган муҳитни муҳофаза қилиш, улардан фойдаланиш ва уларни такрор етиштириш соҳасидаги илмий тадқиқотларни ташкил этиш;

давлат экологик экспертизаси ўтказиш;

ўсимлик дунёси объектларини муҳофаза қилиш ва улардан фойдаланиш устидан давлат назоратини амалга ошириш;

қонун ҳужжатларида белгиланган бошқа тадбирларни амалга ошириш.

24-модда. Ўсимлик дунёси объектлари ўсадиган муҳитни муҳофаза қилиш

Ўсимлик дунёси объектлари ўсадиган муҳитга таъсир кўрсатадиган фаолият ўсимлик дунёси объектларининг сақланишини таъминлайдиган талабларга риоя этилган ҳолда амалга оширилиши лозим.

Ўсимлик дунёси ўсадиган муҳитга салбий таъсир кўрсатиши мумкин бўлган ишлаб чиқариш объектларини жойлаштириш ва улардан фойдаланиш, янги технологияларни жорий этиш, геология-қидирув ишларини ўтказиш, фойдали қазилмаларни қазиб олиш, чорва моллар ўтлатиладиган ҳамда қишлоқ хўжалик ҳайвонларини ҳайдаб ўтиладиган жойларни аниқлаш Ўзбекистон Республикаси Табиатни муҳофаза қилиш давлат қўмитаси ва Ўзбекистон Республикаси Давлат ўрмон қўмитаси билан келишиб олиниши шарт.

Ўсимлик дунёси объектлари ўсадиган муҳитни ҳимоя қилиш чора-тадбирлари билан таъминланмаган ишлаб чиқариш объектларини ишга туширишда ҳамда технологияларни қўллаш ман этилади.

Ўсимликларни ҳимоя қилиш воситалари, уларнинг ўсишини тезлаштирувчилар, минерал ўғитлар ва бошқа дориларни қўлланиш пайтида ўсимлик дунёси объектлари ва улар ўсадиган муҳитни муҳофаза қилиш талаблари ҳисобга олиниши зарур. Юридик ва жисмоний шахслар ёввойи ўсимликлар нобуд бўлишининг ва улар ўсадиган муҳит ёмонлашишининг олдини олиш мақсадида мазкур дориларни ташиш, сақлаш ва қўлланиш қоидаларига риоя этишлари шарт.

Табиий ўсимликлар жамоаларида ўсимликларни ўзбошимчалик билан ёқиб юбориш ман этилади.

25-модда. Ўсимлик дунёси объектларининг мониторинги

Ўсимлик дунёси объектларини кузатиб бориш, уларнинг ҳолати тўғрисида маълумотларни тўплаш, умумлаштириш ва таҳлил этиш атроф табиий муҳит давлат мониторинги ягона тизими бўйича қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда амалга оширилади.

26-модда. Ўсимлик дунёси объектларини давлат томонидан ҳисобга олиш ва давлат кадастри

Ўсимлик дунёсини муҳофаза қилишни таъминлаш ва ундан оқилона фойдаланишни ташкил этиш учун ўсимлик дунёси объектлари ва улардан фойдаланишнинг давлат ҳисоби, ўсимлик дунёси объектларининг давлат кадастри юритилади.

Ўсимлик дунёси объектларининг давлат кадастри ўсимлик дунёси объектларининг жўғрофий тарқалиши, уларнинг миқдори, хўжаликда фойдаланилиши тўғрисидаги маълумотлар мажмуини, улар ўсадиган муҳитнинг тавсифини ўз ичига олади.

Ўсимлик дунёси объектларининг давлат ҳисоби ва давлат кадастри Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси белгилаган тартибда ягона тизим бўйича юритилади.

27-модда. Ўсимлик дунёси объектларини муҳофаза қилиш ва улардан фойдаланиш устидан назорат

Ўсимлик дунёси объектларини муҳофаза қилиш ва улардан фойдаланиш устидан давлат назорати маҳаллий давлат ҳокимияти органлари, шунингдек, Ўзбекистон Республикаси Табиатни муҳофаза қилиш давлат қўмитаси томонидан қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда амалга оширилади.

Ўсимлик дунёси объектларини муҳофаза қилиш ва улардан фойдаланиш устидан идоравий, ишлаб чиқариш ва жамоатчилик назорати қонун ҳужжатларига мувофиқ амалга оширилади.

28-модда. Ўсимлик дунёсини муҳофаза қилиш ва ундан фойдаланиш тўғрисидаги қонун ҳужжатларини бузганлик учун жавобгарлик

Ўсимлик дунёсини муҳофаза қилиш ва ундан фойдаланиш тўғрисидаги қонун ҳужжатларини бузишда айбдор бўлган шахслар белгиланган тартибда жавобгарликка тортиладилар.

Юридик ва жисмоний шахслар ўсимлик дунёсини муҳофаза қилиш ва ундан фойдаланиш тўғрисидаги қонун ҳужжатларини бузиш оқибатида етказилган зарарни қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда ва шартларда қоплашлари шарт. Зарарни қоплаш айбдорларни қонун ҳужжатларига мувофиқ жавобгарликдан озод қилмайди.

Ўзбекистон Республикасининг Президенти

И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1997 йил 26 декабрь.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИНИНГ

ҚАРОРИ

«Ўсимлик дунёсини муҳофаза қилиш ва ундан фойдаланиш тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунини амалга киритиш ҳақида

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси **ҚАРОР ҚИЛАДИ:**

1. «Ўсимлик дунёсини муҳофаза қилиш ва ундан фойдаланиш тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонуни матбуотда эълон қилинган кундан эътиборан амалга киритилсин.

2. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳукумат қарорларини «Ўсимлик дунёсини муҳофаза қилиш ва ундан фойдаланиш тўғрисида»ги Қонунга мувофиқлаштирсин, вазирликлар ва идоралар ўзларининг мазкур Қонунга зид бўлган норматив ҳужжатларини қайта кўриб чиқишлари ва бекор қилишларини таъминласин.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Раиси

Э. ХАЛИЛОВ.

Тошкент шаҳри,
1997 йил 26 декабрь.

МУЯССАР РИМДАН ПАРИЖГА БОРАДИ

Маълумки, ЮНЕСКО 1997 йилда опера санъати дунёга келганлигининг 400 йиллигини нишонлаш ҳақида қарор қабул қилган эди. Шу муносабат билан операнинг Ватани саналмиш Италияда бутун дунё опера қўшиқчиларининг кўрик-танлови бўлиб ўтди. 8-15 ноябрь кунлари жаҳоннинг ўттизта мамлакатидан 450 нафар опера қўшиқчилари Римда куч синашдилар. Ҳамюртимиз, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Муяссар Раззоқова Рим кўрик-танловидан муваффақиятли ўтиб, жаҳоннинг энг кучли операчилари яна белашадиган, шу йилнинг апрель ойида Франция пойтахти Парижда ўтадиган танловга йўлланма олди.

Мазкур кўрик-танлов уч турда ўтди. Муяссарнинг айтишича, дастлаб у жуда ҳаяжонланибди. Ахир, опера яратилган тупроқ саҳнасида куйлаш ҳар бир санъаткордан масъулият талаб қилиши аниқ-да. Биринчи турда немис композитори Моцартнинг «Рондо Зильберкланк» камер-операсидан Зильберкланк, итальян композитори Россининг «Севилья сартароши» операсидан Коватино Разина, иккинчи турда эса «Травиата» операсидан Виолетта, «Лючия ди Ламмермур» операсидан Лючия ариялларини ижро этди. Учинчи турда спектакллардан, яъни «Риголетто» ва «Лючия ди Ламмермур» операсидан айрим саҳналарни ижро этиш керак эди. Муяссар бу турнинг барча шартларини қойиллатиб бажарди. Санъаткорнинг ҳаяжонлари зое кетмади, умидлари рўёбга чиқди. Муяссарнинг овози «белканто» – тембри чиройли овоз деган ном олди. У 450 нафар опера қўшиқчилари ўттизлигига кириб, Парижга йўлланма олди.

Ҳа, олдинда Париж танлови... Ва яна қанча-қанча довонлар турибди. Зеро ижодкор йўлида ҳамиша янгиянги йўллар очилди. Ҳақиқий санъаткор бу манзиллардан чўчимай, олга интилади. Ижодкор табиати ана шундай. Ўйлаймизки, Муяссар Парижда ҳам Ўзбекистон номини юксакликка кўтаражак.

Маъсума АҲМЕДОВА.

Сурхондарё вилоятидаги «Ангор» очиқ турдаги ҳиссадорлик жамияти чорвадорлари ўтган йилни катта даромад билан якунладилар. Бу йилги ниятлари эса янада улкан. Шу боисдан ҳам чорва қишловини намунали ўтказишга ҳаракат қилаяптилар.

СУРАТЛАРДА: *хўжалик фермасида озуқа тарқатилмоқда; ферма мудири Алишер Тоиров.*

И. Хўжаев (ЎзА) олган суратлар.

ИЛТИЖО ВА ИЖОБАТ

(Давоми. Боши 1-бетда).

“ҚИЗИЛ АРСЛОН” БИЛАН ОЛИШУВ

1991 йил. Август. СССР деб аталмиш “қизил арслон” ўлим талвасасида. Оллоҳнинг иродаси билан у бошидан қаттиқ жароҳат олди. ГКЧП деган ботиний бир куч ўзи фош бўлсада, эгасини батамом ҳолдан тойдирди. “Арслон” бутун дунёга қараб ҳар хил овозда, турли хил ҳамлаларда бўкира бошлади.

Ўшанда Ўзбекистоннинг янги раҳбари Ҳиндистонда эди. Сафардан қайтгач, зудлик билан Олий Кенгашнинг VI сессияси чақирилди. Не бахтки, шу тарихий сессияда камина ҳам мухбир сифатида иштирок этган эдим. Эсимда, Ислом Каримов Ўзбекистонни мустақил деб эълон қилгач, залдагилар бир неча дақиқа карахтланиб қолишган эди. Гўё мустақиллик деган сўз одамларнинг бутунлай эсидан чиқиб кетган эди. Мажлис раиси, “қани қарсаклар” дегандагина, бирданига қарсак янгради. Шунда ҳам кўплар атрофга қараб, ҳатто бировлар қарсак чалмаганининг гувоҳи ҳам бўлганман. Одамлар истиқлолга ишониб-ишонмай юрган бир паллада янги Президентни Москвага чақириб қолишди. Бутун юрт, бутун Ўзбекистон хавотирда. Нима бўларкин? Бироз шошилмадикми? Ислом Каримов билан жон талвасасидаги “қизил арслон”нинг учрашуви Кремлда уюштирилган эди. Қайсидир бир давлат арбоби айтган экан: “Кремлга кирганда у ердан чиқишни ҳам ўйла” деб. Ислом Каримов ўта ҳашаматли беҳисоб қандиллар порлаб турган Георгий залига биринчи бор кириши бўлса керак, шифтга томон қайта-қайта назар ташлади. Негадир шу ҳолат хотирамда муҳрланиб қолган. Наҳотки, халқимизнинг эндигина чиқиб келаётган бу раҳбарини ҳам Файзулла Хўжаев, Акмал Икромовларнинг қисмати кутса? Ҳийла эмасмикин? Бу қизил вабонинг қўлидан ҳар қандай найранг ва номардлик келишини кўп эшитганмиз. Наҳотки, яна шундай бўлса? Нега борди экан деб ўйлайман. Яна ўзимга ўзим, нега бормасин, дейман. Ахир Эрк учун, Озодлик учун кимдир ўз жонини тикиши керак-ку, ёки уям бошқалардек “минутичка” дея ялтоқлик қилсинми? “Бизга яна кадр юборинглар” десинми? Республикани азахонага айлантирган “десантчилар қўғирчоғи” йўлидан борсинми? Наҳотки, буниси ҳам ён берса? Ҳа, бало ўрис, бало. Эҳтимол, шу салобатли саройи билан республиканинг “ўзбошимча” янги Президентини “қайириб” олмоқчидир. Нима бўларкин? Кўрамиз. Барибир бир бошга бир ўлим. Музокара столига ўтиришди. Ислом Каримов креслога ўтираётиб, яна бир бор шифтга қарагандек бўлди. Ҳаяжонланаяпти, деб ўйладим. Юрагим яна орқа тортиб кетди. Ахир биз хавотир, қўрқув ва даҳшатлар бешигида катта бўлганмиз-да. Ана шундай пайтларда, юракнинг туб-тубидан бир илтижо кечади: “Ё, художон, ўзинг паноҳингда асра!...” Бу илтижо нафақат менинг, балки ўша кўрсатувни томоша қилиб турган миллионлаб виждони уйғоқ, нияти бутун, ситамзада ўзбек халқининг дилидан кечиб, тилида ҳадик аралаш такрорланган бўлса, ажаб эмас...

Олий Мажлиснинг янги биносида ўтириб хаёл сураман. Ўшанда Георгий залининг шифтига қараганда Ислом Каримов нималар ҳақида ўйлади экан? Эҳтимол у киши: “Менинг юртимда ҳам шундай бинолар қурилармикан? Анови мармар-у гранитлар Нурота тоғларидан келтирилган-ку. Манови қандилларга сарфланган олтин сувларчи... Зарафшондан тўғри шуёққа оқиб келмаганми? Менинг юртим ҳам чинакамига озод бўлармикин? Албатта, “Иншооллоҳ...” деб ўйлагандир.

ФАРОВОНЛИК МАНБАИ

Олий Мажлиснинг ўнинчи сессияси давом этмоқда. Мамлакат Президенти “Қишлоқ хўжалигида иқтисодий ислоҳотларни янада чуқурлаштириш” мавзуида яқин икки соатдан бери маъруза қилмоқда. Таклиф ва рақамларга бой жуда қизиқарли маъруза.

“... Қишлоқ хўжалиги маҳсулоти мамлакатга валюта тушумларининг 55 фоиздан ошиғини таъминлайдиган муҳим экспорт манбаларидан биридир.”

Президент мустақиллик йилларида қишлоқ хўжалигида юз берган туб ўзгаришларни ва бу соҳадаги камчиликларни таҳлил қилиб берди. Тупроқ ҳосилдорлигини ошириш, уруғчилик, селекциялашни тубдан янгилаш, деҳқончиликдаги агротехника ҳамда қишлоқ хўжалигини механизациялаш ва химиялаштириш муаммоларига кенг тўхталди.

“... Агар 1992, 93-йилларда машиналар билан ҳосилнинг 40 фоизига яқини териб олинган бўлса,1996 йилда 6, бу йил эса 4 фоизга тушиб қолди. Республика бўйича 75 туман хўжаликларида, Бухоро, Фарғона вилоятларида эса амалда ялпи пахта ҳосили қўл кучи билан териб олинган”.

Маърузада қишлоқ хўжалик корхоналарини санация қилиш ҳақидаги қонун лойиҳаси борасида ҳам кенг тушунтириш берилди...

“Ерга эгалик қилиш масаласида, шу жумладан ерни хусусий мулк қилиб беришда жаҳон тажрибасидан ўрганишимиз ўринлидир... Ерга эгалик тушунчасининг ўзи анча кенг бўлиб, у ердан қай мақсадда фойдаланишга қараб ўзгариб туради”.

Жумладан, Президент давлатнинг ерга эгалиги анча юқори ўрин тутадиган мамлакатлар хусусида ҳам тўхталиб ўтди. Ниҳоят, давлатимиз раҳбари, қишлоқ хўжалигини ислоҳ қилишнинг уч шакли ҳақида атрофлича гапирди. Булар — пай шакли, оилавий пудрат ва қишлоқ хўжалик ширкатларидир. Шунингдек, деҳқон-фермер ва шахсий ёрдамчи хўжаликларни янада ривожлантириш масалалари бўйича ҳам анча йўл-йўриқлар берилди.

АЙВОНДАГИ МУЛОҚОТ

Йигирма беш дақиқа танаффус эълон қилинди. Ҳамма ташқарига чиқди. Иккинчи қават ички айвонида туриб, атрофни кузата бошладик. Шунда ҳеч кутилмаган бир ҳолат рўй берди. Тўсатдан Президент пайдо бўлиб одамлар билан бирин-кетин қўл олиб сўраша бошладилар. Мен билан ҳам кўришиб, ҳол-аҳвол сўрадилар, сўнг чаққон бир ҳаракат билан айвон панжарасига яқин бориб, ўзлари томон қараб турган халқ ноибларини чорладилар. “Яқинроқ келинглар, нимага қараб турибсизлар”, дедилар. Ҳамма жонланиб, зум ўтмай юртбошини ўраб олди. У киши орқа ўгирилиб, пастга ишора қилди. “Хўп, айтингларчи, шу бино қандай бўлибди? Сизларга бинонинг нимаси ёқди? Умуман керак эдими, шу бино?”, деган саволларни ёғдириб ташладилар. Кейин шу саволларга бирин-кетин ўзлари жавоб бера бошладилар. «Биласизларми, мен бу бино қурилишига 25 йил кейинги назар билан, авлодлар назари билан қарайман. Менимча, бу бино авваламбор шарқона услубда қурилган. Кўраяпсизларми, анови мовий рангларни. Ўша мовий ранг тошларни излаб топиб, қилдирганмиз. Анови тепадаги нақшлар, безаклар сизларга қайси бинони эслатади... йўқ, ҳа балли, Самарқанддаги Тиллакори масжидида шу хил нақшлар бор. Ахир биз шарқликмиз. Авваламбор, биз осиёликмиз. Бизнинг Бухоро, Хива, Самарқанддек оламни лол қолдирган шаҳарларимиз бор. Нега биз ота-боболаримизга хос бинолар қурмас эканмиз? Тўғри, бировлар айтишса керак, буни ўрнига болалар боғчаси қурса бўлмасмиди, деб. Ахир бир пайтлар “Халқлар дўстлиги” саройини қурганда, анови десантчилар келиб, бу бинони ўрнига фалон қадар боғча, мактаб қурса бўларди, дейишган-ку. Лекин бизнинг халқ бинокор халқ, бунёдкор халқ. Яна айтаман, биздаги тарих, биздаги маънавият яна қайси халқда бор, ҳеч қаерда йўқ. Қаранглар, буюк алломаларимиз Амир Темур, Улуғбекнинг юбилейларини Парижда ўтказганимиз, Бухоро, Хиванинг 2500 йиллигини нишонлаганимиз ва бошқа маънавият байрамларини ўтказганимиз бошқаларга эмас, ўзимиз учун керак. Нега мен, бу гапларни Амировга қараб айтаяпман...”

Шундай ҳолатлар бўладики, кишини эшитиш, кўриш ва хотирлаш ҳислари бир пайтнинг ўзида баравар ишлаб кетади. Бу Президентимизнинг кейинги бир ой мобайнида менга, мен орқали барча маънавиятчиларга иккинчи мурожаати эди. Конституциямизнинг беш йиллиги байрами арафасида кўплар қатори менга ҳам “Дўстлик” орденини топшира туриб, у киши “Маънавият қалай?” деб сўрадилар. Мен ҳам: “Маънавиятимизнинг асосий ҳомийсига раҳмат! Юксалиш сари кетяпти”, дедим.

Ана шу қисқа, Озод домла айтмоқчи, “Ҳорманг! Бор бўлинг!” қабилидаги сўзлар менга, бутун маънавиятчиларга катта куч-ғайрат бахш этади.

“Авваламбор, — давом этдилар Президент, — биз ўзлигимизни англашимиз, ўзбек деган номни улуғлашимиз керак. Яна айтаман, биз шарқданмиз, биз осиёликмиз. Баъзи бир дўстларимиз бор, бир оёғини Европага, бир оёғини Осиёга қўйиб туриб мақтанишади. Ўзингиз ўйланг, икки оёғини икки қирғоққа қўйганларнинг ҳоли нима кечади. Менимча, иккала оёқни ҳам бир заминга, она заминга қўйиш керак...

Сизларга бир гапни айтай. Бизнинг халқимиздаги шарм-ҳаё, меҳр-оқибат яна қайси халқда бор. Бу сўзларни бошқа тилга таржима қилиб бўлмайди. Бўлса айтингларчи, таржимаси йўқ. Уни халқнинг, миллатнинг маънавияти белгилаб беради. Бир пайтлар, мустақилликнинг дастлабки йиллари турк биродарларимиз келиб, бизга иш ўргатмоқчи, болаларимизни ўқитиб бермоқчи бўлишди. Ҳатто улардан баъзилари ишбилармонлик ниқобида бировларни алдаб ҳам кетишди. Бу воқеалар ҳал бўлди. Ҳозир Туркияда икки юзта бола ўқияпти, холос. Мен сизларга айтсам, бу икир-чикирлар ўз йўлига. Ўз келажагига, ўз салоҳиятига ва ўз кучига ишонган халқнинг бағри кенг бўлади! Бунақа ўткинчи нарсаларга эътибор бермаса ҳам бўлаверади.

Мустақилликка эришганимизга олти ярим йил бўлди. Ўша йили туғилган болалар ҳозир мактабга боряпти. Уларнинг дунёқараши, саволлари бутунлай бошқача. Уларга сиз билан биз жавоб бера олмаймиз...”.

Яна кўриш, эшитиш ва хотирлаш ҳислари жунбушга келди. Шу йил сентябрда мактабга борган олти ёшли неварам Баҳодир эсимга тушиб кетди. Байрамдан сўнг Бухорога борган эдим. Яп-янги жилдини елкасига осиб олган Баҳодир мактабдан келибоқ бўйнимга осилди.

— Ассалом, бобожон!

— Ваалайкум ассалом, — ўпиб эркалаган бўлдим, — катта йигит бўлдингми, баҳо ҳам оласанми?

— Ҳа, бугун гимнни ёддан айтиб, беш олдим.

— Баракалло, тўхтачи, ўҳҳў, бу папкани отанг олиб бердими?

— Йўқ... папкани ҳам, китоб-дафтарларимниям Ислом Каримов олиб берганлар, — деди Баҳодир болаларча ғурур билан.

— Ислом Каримов ким? — дедим билмаганга олиб.

— Ҳа, ўзиз биласиз-у, яна сўрайсиз. Президент-да! — деди Баҳодир ишонч билан

“Ҳозир институтда ўқийдиган талабанинг саволларига профессорлар жавоб тополмай қоляпти. Буларни кўриб мен фахрланаман. Сизлар ўз болаларингиз билан бир суҳбатлашиб кўринглар. Биламан улар билан гаплашишга сизларнинг вақтларингиз йўқ. Менинг ўзим ҳам шундай. Бир вақт қарабсизларки болангиз ўсиб, улғайиб вояга етганини сезмай қоласиз. Мен ана шу болаларни — келажак авлодни ўйлайман. Атрофга ҳам, ана шу биноларга ҳам уларнинг ўлчови билан қарайман. Ҳаммамиз ҳам шундай қарашимиз керак. Ахир биз нима деб яшаймиз, шуларни деб, оиламизни деб, халқимизни деб. Менга ишонинглар, яхши кунлар албатта келади... “.

Президент кулиб, шоду-хуррам суҳбатни давом эттиради. Унинг қиёфасида келажакка юксак ишонч, вужудида битмас-туганмас ғайрат жўш уриб туради (илоҳо ёмон кўздан асрасин). Ахир икки соат тик оёқда туриб маъруза қилган юртбоши яна йигирма беш дақиқалик танаффусда ҳам, бир пиёла чой ичиш ўрнига, халқ билан очиқ, ошкора суҳбатлашса. Ахир шунинг ўзи демократия дегани эмасми?

Мажлисга қўнғироқ чалинди.

Қолган масалалар — Оила ҳақидаги кодекс, Ер ҳақидаги кодекс, қишлоқ хўжалик корхоналари санацияси тўғрисидаги қонун лойиҳалари муҳокама қилинди...

Ва... минбарга Олий Мажлис Раиси кўтарилди. У юртбошимизни элу юрт равнақи йўлида, одиллик ва адолат йўлида, бир сўз билан айтганда — Мустақиллигимизни мустаҳкамлаш йўлидаги мислсиз хизматлари учун “Амир Темур” ордени билан мукофотланишини эълон қилганида муҳташам Сарой қарсаклардан ларзага келгандек бўлди. Бу юксак мукофот Эл Илтижосининг Ижобати эди гўё. Дунё билан бўйлашаётган юртнинг йўлбошчиси раҳнамолигида экилган яхшилик, эзгулик дарахтлари ҳосилга кирди. Яратгандан Илтижо қилиб элу юртининг омонлигини, бахтини, ривожини сўраб турувчи Президент кам бўлмайди.

Зеро, фуқароларидан, халқидан дуо олган, олиб турган юртбошининг ҳам ҳар бир қадами қутлуғдир!

● *ШУКУҲ*

КЎНГИЛ УЙИ ОБОД БУГУН

Хоразм қадимдан ноёб маданият, нафис санъат, юксак маърифат, доно фалсафа ва инсонпарварлик ғоялари билан йўғрилган адабиёт, дунёвий илм ўчоқларидан бири бўлиши билан бирга азалдан деҳқонлар, тадбиркорлар, ишбилармонлар юрти ҳам. Хоразм вилояти заминида камол топган не-не алломалар Ватанимиз шон-шавкатини дунёга таратган. Бу замин деҳқонларининг меҳнаткашлиги, заҳматкаш ва мислсиз бунёдкорлик фазилатларини ҳам эътироф этиш зарур.

Зеро, хоразмлик деҳқонлар ерга қанчалик меҳрли, саховатли бўлсалар, ер ҳам уларга шунчалик саховат кўрсатишини амалий натижаларга эришиш билан намоён қилаяпти. Ўтган йили вилоятда мўлжалдагидан анча кўп — 323 минг тонна пахта, 130 минг тоннага яқин буғдой, 200 минг тоннага яқин шоли тайёрланди. Бундай юксак натижаларни сабзавотчилик ва деҳқончиликнинг бошқа тармоқларида ҳам кўриш мумкин. Вилоятда бундай юқори кўрсаткичларга асосан ердан унумли фойдаланиш, илғор тажрибаларга суяниш, меҳнатга муносабатнинг ўзгарганлиги, раҳбар кадрларнинг жавобгарлик ҳисси ортганлиги сабабли эришилди. Ютуқларнинг яна бир асосий илдизи, аввало — деҳқонларнинг фидоий эканида, заминга меҳрида, Ватанга муҳаббатида, ориятида.

Хоразмлик меҳнаткашларнинг юксак хирмон яратиши осон бўлмади. Бу заминда ер шароитининг оғирлиги ҳеч кимга сир эмас. Улар ернинг шўрини йилига 3-4 марталаб ювиб, миллионлаб тонна тузни даладан ювиб чиқариб, сўнг ерга уруғ қадайди. Хоразм даласига келадиган сув минглаб гектар ерларнинг шўрини, дренаж оқизиқларини ўзида жамлаб, 5-6 миллион одам яшайдиган вилоятлардан ўтиб, кейин бу ерга келади.

Президентимиз ўз нутқларидан бирида **«... Мен ўзбек деҳқони деб айтганда, энг аввало шундай оғир шароитда ҳали қиш заҳри кетмаган бир пайтда ернинг шўрини юваётган хоразмлик инсонларни тасаввур қиламан»,** деб таъкидлагандилар. Бу бежиз эмас Хоразм деҳқони ана шундай муаммоларни енгиб, манғлай тери эвазига юқори ҳосил олаяпти. Бугун хорамзлик деҳқонларнинг йил сарҳисобидан, меҳнатлари самараларидан кўнгли ёришиб турибди. Янги йил байрами арафасида вилоят маркази Урганч шаҳрида, туманларда ҳосил байрами шодиёналари бўлиб ўтди. Тантаналар икки кун давом этди.

Ҳосил байрамида нафақат деҳқонлар, вилоятнинг барча меҳнат жамоалари иштирок этдилар. Байрам кунлари ҳар хил спорт мусобақалари уюштирилди. Безатилган кенг тўйхоналарда катта дастурхонлар ёзилди, бадиий ҳаваскорлик тўгараклари, халқ ансамбллари, таниқли санъаткорлар байрам қатнашчилари хизматида бўлишди.

Огаҳий номидаги вилоят театрида бўлиб ўтган тантанали кечада вилоят ҳокими И. Юсупов илғорлардан бир гуруҳига мукофотлар — «Нексия» ва «Тико» автомашиналари, рангли телевизорлар, видеомагнитофонлар, холодильниклар, тикув машиналари, гиламлар, фахрий ёрлиқлар топширди. Тантанали кечада ҳар гектар ердан 35 центнердан пахта хирмони уйган Шовот ва Хонқа туманлари, 40-50 центнердан ҳосил етиштирган қатор хўжаликлар номлари тилга олинди.

Вилоятда ҳосил байрами давом этаяпти. Энди бу байрам ҳар бир туманда, ҳар бир жамоа хўжалигида алоҳида ўтказилади.

Бундан кўринадики, деҳқонларнинг меҳнатлари рағбат топаяпти. Бу уларга илҳомлантирувчи куч бағишлайди. Ҳолбуки, улар олдида келгуси хирмоннинг режалари — катта вазифалар турибди.

Ойбек РАҲИМОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

СУРАТЛАРДА: *ҳосил байрамидан лавҳалар.*
Р. ЖУМАНИЁЗОВ (ЎзА) олган суратлар.

ЭМИССИЯ ПРОСПЕКТИ

I. ЭМИТЕНТНИНГ РЕКВИЗИТЛАРИ

1. Тўлиқ ва қисқартирилган номи
“Наманган почтаси” очиқ турдаги акциядорлик жамияти
“Наманган почтаси” ОТАЖ.

2. Ҳуқуқий манзилгоҳи:
Ўзбекистон Республикаси, Наманган вилояти, Наманган шаҳар, Абдусаттор Раҳимов кўчаси, 57-уй.

3. Эмитент давлат рўйхатидан ўтказилган тартиб номери ва санаси:
Наманган шаҳар ҳокимининг 1997 йил 24 ноябрдаги 11/735 - сонли қарори билан рўйхатга олинган.

4. Ташкилий ва ҳуқуқий шакли:
Очиқ турдаги акциядорлик жамияти.

5. Таркибига эмитент кирадиган бирлашма (уюшма, концерн, корпорация)нинг тўлиқ номи ва ҳуқуқий манзилгоҳи:
“Ўзбекистон почтаси” давлат акциядорлик компанияси. Тошкент шаҳар, Амир Темур кўчаси, 1-тор кўча, 2-уй.

6. Эмитентнинг ҳисоб-китоб (жорий) ва бошқа ҳисоб-китоб рақамлари, хизмат кўрсатувчи банк муассасаси номи ва реквезитлари:
Ҳ/р 20210000600473692001, Саноат-қурилиш банки, Наманган бўлими, МФО 00224.

II. АКЦИЯЛАРНИ ТАҚСИМЛАШ ТАРТИБИ

1. Бошланғич маълумотлар:
а) Устав жамғармаси - 52 934 000 сўм.
б) Акциялар миқдори - 52934 дона.
в) Битта акциянинг номинал қиймати - 1000 сўм.

2. Меҳнат жамоасига тегишли эгаси ёзилган имтиёзли акциялар:
а) Акциялар улуши - 1,63%.
б) Акциялар суммаси - 862 000 сўм.
в) Акциялар миқдори - 862 дона.

3. Меҳнат жамоаси номинал қиймат бўйича сотиб оладиган эгаси ёзилган оддий акциялар:
а) Акциялар улуши - 8,37%.
б) Акциялар суммаси - 4 431 000 сўм.
в) Акциялар миқдори - 4 431 дона.

4. Давлат мулки қўмитасига тегишли эгаси ёзилган оддий акциялар:
а) Акциялар улуши - 75%.
б) Акциялар суммаси - 39 701 000 сўм.
в) Акциялар миқдори - 39 701 дона.

Шундан:
4.1. “Ўзбекистон почтаси” давлат акциядорлик компаниясига эгаси ёзилган оддий акциялар:
а) Акциялар улуши - 40%.
б) Акциялар суммаси - 21 174 000 сўм.
в) Акциялар миқдори - 21 174 дона.

4.2. “Ўзбекистон почтаси” давлат акциядорлик компанияси траст бошқарувига эгаси ёзилган акциялар:
а) Акциялар улуши - 35%.
б) Акциялар суммаси - 18 527 000 сўм.
в) Акциялар миқдори - 18 527 дона.

5. Эркин савдода сотиладиган эгаси ёзилган оддий акциялар:
а) Акциялар улуши - 15%.
б) Акциялар суммаси - 7 940 000 сўм.
в) Акциялар миқдори - 7 940 дона.

6. Акцияларни чиқариш шакли:
10% - 5293 дона, 5 293 000 сўмлик акция махсус акция бланклари тарзида
90% - 47641 дона, 47 641 000 сўмлик акция ёзувлари марказлаштирилган депозитарийда сақланадиган тарзда чиқарилади.

7. Чиқариладиган акцияларни тарқатиш ва сотиш тартиби, миқдорлари, сотиб олиш муддатлари:

Меҳнат жамоалари аъзоларига бериладиган имтиёзларнинг турли вариантларида акцияларнинг сотиш турлари	МУДДАТЛАР		АКЦИЯЛАРНИНГ УМУМИЙ ҚИЙМАТИ	
	Сотиш бошланиши	Сотиш тугаши	Сумма минг сўм	Жами акцияларга нисбатан фоиз
1. Жами акциялар:	1 йил давомида		52934.0	100
2. Меҳнат жамоасига тегишли эгаси ёзилган имтиёзли оддий акциялар	6 ой давомида		862.0	1.63
3. Меҳнат жамоасига сотиладиган эгаси ёзилган оддий акциялар	1 йил давомида		4431.0	8.37
4. Эгаси Давлат мулки қўмитаси бўлган эгаси ёзилган оддий акциялар, шундан	1 йил давомида		39701.0	75
4.1 “Ўзбекистон почтаси” траст компаниясига			18527.0	35
4.2 “Ўзбекистон почтаси” ДАК			21174.0	40
5. Эркин сотиладиган эгаси ёзилган оддий акциялар	1 йил давомида		7940.0	15

Диққат, савдо-сотиқ кўргазмаси!

Янги нархлар асосида 1998 йилга шартномалар тузиш жараёни тугаганлиги муносабати билан

“Лок колор синтез”
қўшма корхонаси - ишлаб чиқарувчи завод

1998 йил 9 январдан 17 январгача лак-бўёқ маҳсулотлари савдо-сотиқ кўргазмасини ўтказади.

Савдо-сотиқ кўргазмаси кунлари нархлар яна 5 фоизга арзонлаштирилган.

Ҳамкорликка дилерларни таклиф этамиз.

* *

Қўшма корхона лак-бўёқ маҳсулотларини сотувга тарқатиш бўйича агентларни (олий маълумотга ва иш тажрибасига эга шахсларни) ҳамда вилоятлардан вакилларни шартнома асосида ишга таклиф этади.

Манзилимиз: Тошкент, Фарғона йўли, 35.
Тел.: (371) 191-44-46, 191-47-41.
Факс: (371) 191-74-63.

310

ДУНЁ ДАРАКЛАРИ

ПРЕЗИДЕНТ САЙЛАНДИ

Ниҳоят, литваликлар ўзларига президент сайлаб олдилар.

Маълумки, ўтган йилнинг кузида бўлиб ўтган сайловнинг илк босқичида президентликка даъвогарларнинг бирортаси ҳам лозим миқдорда сайловчилар овозини олиша олмаган эди.

Куни кеча сайловнинг иккинчи босқичи бўлиб ўтди. Унда келиб чиқиши литвалик бўлган АҚШлик эколог Валдас Адамкус сайловчиларнинг 49,88 фоиз овозини олиб, олий мартабали лавозимни эгаллашга муваффақ бўлди. Унинг рақиби ҳуқуқшунос Артурас Паулаускас эса ундан озгина ортда қолди.

ЯНА БИР ҚЎПОРУВЧИЛИК

Жазоирда яна бир қўпорувчилик туфайли 20 нафар киши ҳалок бўлди. Саид вилоятининг Дуа қишлоғида террорчилар 7 кишини, жумладан маҳаллий мактаб директори, унинг хотини ва ўғлини ўлдирдилар.

Тлемсан шаҳрида эса жангарилар мачитдан чиқаётган 6 нафар кишини ўлдиришиб, жасадларини шаҳар ташқарисига яшириб кетишган.

Янги йил бошидан буён Жазоирда экстремистлар қўлида 60 га яқин киши қурбон бўлди.

Вьетнамнинг қиш билмас болалари.

ТОЛИБЛАРНИНГ СЎРОВИ

Толиблар Эрон ҳукуматидан мухолифат раҳбарларидан бири генерал Абдул Маликни беришларини сўради. Толибонлар уни Афғонистоннинг шимолида асирга олинган 2 минг нафар аскарларни қатл этганликда айбламоқда. Ўтган йилнинг ноябрида Эронга қочиб ўтган Абдул Малик эса аскарларни оммавий ўлдиришда ўзининг дахлдорлигини инкор этаётир.

БОШ ВАЗИРНИНГ НИЯТИ

Туркия Бош вазири Маъсуд Йилмаз мамлакатда қатл этишни бекор қилиш ниятида эканлигини билдирди. Вазирлар Маҳкамасининг навбатдаги йиғилишидан сўнг Йилмаз маълум қилдики, ҳукумат, шунингдек, ҳуқуқ билан боғлиқ айрим қонунларга баъзи юмшатишлар киритиш истагида эканлигини баён қилди.

ТЕЗКОР ХИЗМАТ

Россияда қирғоқларини Тинч Океани ювиб турадиган ҳудудларда фаолият кўрсатувчи Узоқ Шарқ тезкор божхона хизмати ташкил этилди. Маҳаллий божхона бошқармаси мутахассисларининг маълум қилишича, мазкур божхона хизмати Россия иқтисодиётининг хавфсизлигини таъминлашда милиция вазифасини ҳам бажаради. Янги тузилмада 200 дан ортиқ ходим бор. Улар тезкор ишлайдиган махсус офицерлар бўлинмаси, терговчилар ва мамлакатнинг бошқа тегишли идоралари мутахассисларидан иборат.

ГЕНЕРАЛЛАР ЙИҒИНИ

Тунисда 20 та Араб давлатлари ички ишлар вазирларининг терроризмга қарши курашда ҳамкорликни кучайтириш масалалари юзасидан уч кунлик конференцияси бўлиб ўтди. Анжуманда вазирлар терроризмга қарши кураш бўйича умумстратегия ишлаб чиқдилар. Шу жумладан, улар Араб мамлакатлари ҳудудидан террорчилар ўзлари учун қўнимгоҳ сифатида фойдаланишларига йўл қўймаслик ҳақида кенгашиб олдилар.

Матбуот хабарлари асосида тайёрланди.

Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги маълум қилади:

(Вазирликлар, давлат қўмиталари ва идораларнинг умумий мажбурий тусдаги меъёрий ҳужжатларини ҳуқуқий экспертизадан ва давлат рўйхатидан ўтказиш ҳолати тўғрисида 1997 йил декабрь ойининг иккинчи ярми бўйича маълумот)

I. Давлат рўйхатидан ўтказилди:

1. Ўзбекистон Республикаси ҳудудида ишлаб чиқариладиган товарлар бўйича юридик шахслар томонидан акциз солиғини ҳисоблаб чиқариш ва тўлаш тартиби тўғрисидаги Йўриқнома. *ЎзР Молия вазирлиги ва Давлат солиқ қўмитаси томонидан тасдиқланган.*

1997 йил 19 декабрда 379-сон билан давлат рўйхатидан ўтказилган.

2. Ўзбекистон Республикаси ҳудудидан олиб чиқиб кетиладиган транспорт воситаларини божхона идораларида расмийлаштириш тартиби тўғрисидаги Вақтинчалик йўриқнома. *ЎзР Молия вазирлиги, Ички ишлар вазирлиги, Давлат божхона қўмитаси томонидан тасдиқланган.*

1997 йил 25 декабрда 380-сон билан давлат рўйхатидан ўтказилган.

3. Юридик шахсларнинг мол-мулкига солинадиган солиқни ҳисоблаб чиқариш ва бюджетга тўлаш тартиби тўғрисидаги Йўриқнома. *ЎзР Молия вазирлиги ва Давлат солиқ қўмитаси томонидан тасдиқланган.*

1997 йил 26 декабрда 381-сон билан давлат рўйхатидан ўтказилган.

4. Юридик шахсларнинг даромадига (фойдасига) солинадиган солиқни ҳисоблаб чиқариш ва бюджетга тўлаш тартиби тўғрисидаги Йўриқнома. *ЎзР Молия вазирлиги ва Давлат солиқ қўмитаси томонидан тасдиқланган.*

1997 йил 29 декабрда 382-сон билан давлат рўйхатидан ўтказилган.

5. Қўшилган қиймат солиғини ҳисоблаб чиқариш ва тўлаш тартиби тўғрисидаги Йўриқнома. *ЎзР Молия вазирлиги ва Давлат солиқ қўмитаси томонидан тасдиқланган.*

1997 йил 29 декабрда 383-сон билан давлат рўйхатидан ўтказилган.

6. Сув ресурсларидан фойдаланганлик учун солиқни ҳисоблаб чиқариш ва тўлаш тартиби тўғрисидаги Йўриқнома. *ЎзР Молия вазирлиги ва Давлат солиқ қўмитаси томонидан тасдиқланган.*

1997 йил 30 декабрда 384-сон билан давлат рўйхатидан ўтказилган.

7. Бюджетга қарашли муассаса ва ташкилотларнинг мансаб жадваллари ва смета харажатларини рўйхатдан ўтказиш Тартиби. *ЎзР Молия вазирлиги томонидан тасдиқланган.*

1997 йил 30 декабрда 385-сон билан давлат рўйхатидан ўтказилган.

8. Ўзбекистон Республикаси орден ва медаллари билан мукофотланган шахсларга бир йўла тўланадиган пул мукофотларини тўлашга маблағларни ажратиш тўғрисидаги Тартиб. *ЎзР Молия вазирлиги томонидан тасдиқланган.*

1997 йил 30 декабрда 386-сон билан давлат рўйхатидан ўтказилган.

II. Давлат рўйхатидан чиқарилди:

1. Ўзбекистон Республикаси орден ва медаллари билан мукофотланган шахсларга пул мукофотларини тўлашга маблағ ажратиш Тартиби. *ЎзР Молия вазирлиги ва Давлат солиқ қўмитаси томонидан тасдиқланган.*

1989 йил 18 августда 89-сон билан давлат рўйхатидан ўтказилган.

2. Юридик шахсларнинг мол-мулкига солинадиган солиқни ҳисоблаб чиқариш ва бюджетга тўлаш тартиби тўғрисидаги Йўриқнома. *ЎзР Молия вазирлиги ва Давлат солиқ қўмитаси билан биргаликда тасдиқланган.*

1995 йил 18 октябрда 184-сон билан давлат рўйхатидан ўтказилган.

3. Акциядорлик жамиятларининг акцияларидаги давлат улуши бўйича дивидендларни ҳисобга олиш ва уларни ишлатишни назорат қилиш Тартиби. *Давлат мулк қўмитаси томонидан тасдиқланган.*

1996 йил 30 июлда 269-сон билан давлат рўйхатидан ўтказилган.

4. Ўзбекистон Республикаси ҳудудида ишлаб чиқариладиган товарлар бўйича акциз солиғини ҳисоблаб чиқариш ва тўлаш тартиби тўғрисидаги Йўриқнома. *ЎзР Молия вазирлиги ва Давлат солиқ қўмитаси билан биргаликда тасдиқланган.*

1996 йил 24 декабрда 295-сон билан давлат рўйхатидан ўтказилган.

Юқорида кўрсатилган меъёрий ҳужжатлар янги меъёрий ҳужжатлар қабул қилиниши муносабати билан ўз кучини йўқотди.

III. Давлат рўйхатидан ўтказилиши лозим эмас:

1. ЎзР Давлат ўрмон қўмитаси қошидаги Ов хўжалиги, қўриқхоналар ва миллий боғлар бош бошқармаси табиий ҳудудларни муҳофаза қилиш махсус назирлиги тўғрисидаги Низом. *ЎзР Давлат ўрмон қўмитаси томонидан тақдим этилган.*

Ушбу ҳужжат умумий мажбурий тусга эга эмас. Шунинг учун ҳам у ушбу идора томонидан тасдиқланиб, кучга киритилиши мумкин. Шунга қарамасдан, ЎзР Адлия вазирлиги ҳужжатнинг амалдаги қонунчиликка зид келувчи айрим қоидаларини кўрсатиб ўтди.

IV. Давлат рўйхатидан ўтказиш рад этилди:

1. Ўзбекистон Республикасига қайтиш учун сертификат бериш тартиби тўғрисидаги Йўриқнома. *ЎзР Ташқи ишлар вазирлиги томонидан тақдим этилган.*

2. Таннархига киритилган маҳсулотларни ишлаб чиқариш ва сотиш бўйича харажатларнинг таркиби ҳамда газ сотувчи корхоналар бўйича молиявий натижаларни шакллантириш тартиби тўғрисидаги Тармоқ Низоми. *ЎзР Маиший хизмат вазирлиги томонидан тақдим этилган.*

3. а) ҚМҚ 2.07.04-98 қурилиш меъёрлари ва қоидалари "Қишлоқ хўжалик корхоналари ҳудудларини архитектура-режалаштиришни ташкил қилиш";

б) ҚМҚ 2.06.03-97 қурилиш меъёрлари ва қоидалари "Суғориш тизимлари. Лойиҳалаш меъёрлари";

в) Ўзбекистон Республика стандарти "Алюминий қотишмаларидан ишланган витирина ва витражлар. Турлари, конструкция ва ўлчамлари";

г) Ўзбекистон Республика стандарти "Бинолар ва иншоотлар. Тўсиқ конструкцияларнинг иссиқлик турғунлигини аниқлаш услуби". Даврахитектқурилишқўм томонидан тақдим этилган.

4. а) Волфрам руда конлари заҳираларига нисбатан таснифлашни қўллаш тўғрисидаги Вақтинчалик йўриқнома;

б) Карбонат руда конлари заҳираларига нисбатан таснифлашни қўллаш тўғрисидаги Вақтинчалик йўриқнома;

в) Магматик руда конлари заҳираларига нисбатан таснифлашни тадбиқ этиш тўғрисидаги Вақтинчалик йўриқнома. *ЎзР Давлат геология қўмитаси томонидан тақдим этилган.*

5. Ер солиғини ҳисоблаб чиқариш ва тўлаш тартиби тўғрисидаги Йўриқнома. *ЎзР Молия вазирлиги ва Давлат солиқ қўмитаси томонидан тақдим этилган.*

6. Автомобиль шиналаридан фойдаланиш қоидалари. "Ўзавтотранс" корпорацияси томонидан тақдим этилган.

7. Автомобилларга диагностик ва техник хизмат кўрсатиш марказлари фаолияти тўғрисидаги Низом. *"Ўзавтотранс" корпорацияси ва Ички ишлар вазирлиги томонидан тақдим этилган.*

8. Руҳий касалларни меҳнатга қайта ўргатиш ва ишга жойлаштириш бўйича ихтисослаштирилган корхона тўғрисидаги Низоми. *ЎзР Соғлиқни сақлаш вазирлиги томонидан тақдим этилган.*

9. а) Ўзбекистон Республикаси фуқаро авиацияда парвоз қилиш қоидалари;

б) Ўзбекистон Республикаси ҳудудида фуқаро ҳаво кемаси авиация ҳалокатлари ва ҳодисаларини текшириш қилиш тўғрисидаги Низом;

в) Ўзбекистон фуқаро авиациясида парвозларни штурман таъминоти бўйича Қўлланма;

г) Ўзбекистон фуқаро авиациясида парвоз ишларини ташкил этиш бўйича Қўлланма;

д) Ўзбекистон Республикаси фуқаро авиацияси метеорологик таъминоти бўйича Қўлланма;

е) "Ўзбекистон ҳаво йўллари" миллий авиакомпанияси линияларида самовий йўловчилар ташиш бўйича Қўлланма;

ж) МДҲ ва "Ўзбекистон ҳаво йўллари" миллий авиакомпанияси маҳаллий линияларида самовий йўловчилар ташиш бўйича Қўлланма;

з) Ўзбекистон Республикаси фуқаро авиацияси ҳаво кемалари парвозининг хавфсизлиги устидан назоратни ташкил қилиш ва амалга ошириш бўйича Қўлланма;

и) Фуқаро авиациясининг учувчи, курсант, диспечерлар таркибига кирувчи шахсларини ва ўқув юртларига кирувчи номзодларни тиббий кўрикдан ўтказиш тўғрисидаги Низом;

к) Халқаро ҳаво линияларида "парвозларни бажариш учун "Ўзбекистон ҳаво йўллари"нинг ҳаво кемаси экипажларини тайёрлаш Дастури. *"Ўзбекистон ҳаво йўллари" миллий авиакомпанияси томонидан тақдим этилган.*

10. Магистрал ва халқаро алоқа линияларини лойиҳалаш, қуриш ва ишлатиш фаолиятини лицензиялаш тўғрисидаги Низом. *Ўзбекистон почта ва телекоммуникациялар Агентлиги томонидан тақдим этилган.*

11. Вазирлар Маҳкамасининг 1997 йил 18 июлдаги 366-сонли қарори билан тасдиқланган "Хўжалик жамиятлари ва ширкатлари таркибидан чиқиш тартиби тўғрисидаги Низоми"га Шарҳлар. *Давлат мулк қўмитаси томонидан тақдим этилган.*

Тақдим этилган ҳужжатларда амалдаги қонунчиликка зид қоидалар мавжуд ёки улар меъёрий ҳужжатларга қўйилган талабларга жавоб бермайди. Давлат рўйхатидан ўтказиш рад этилган меъёрий ҳужжатлар Адлия вазирлигининг хулосалари ҳисобга олинган ҳолда қайта ишлангандан кейин давлат рўйхатидан ўтказиш учун такроран тақдим этилиши мумкин.

V. Ҳуқуқий экспертизадан ўтказилмоқда:

1. Жисмоний шахсларнинг мол-мулкига солинадиган солиқни ҳисоблаб чиқариш ва бюджетга тўлаш тартиби тўғрисидаги Йўриқнома. *ЎзР Молия вазирлиги ва Давлат солиқ қўмитаси томонидан тақдим этилган.*

2. а) Ўзбекистон Республикаси ҳудудига олиб кириладиган маҳсулотларнинг бож қийматини белгилаш тартибини қўллаш бўйича Йўриқнома;

б) Бож қиймати декларациясини тўлдириш бўйича Йўриқнома. *ЎзР Давлат божхона қўмитаси.*

3. Экология солиғини ҳисоблаб чиқариш ва тўлаш тартиби тўғрисидаги Йўриқнома. *ЎзР Молия вазирлиги ва Давлат солиқ қўмитаси томонидан тақдим этилган.*

4. Ҳаммом, сауна, ванна ва душ хоналардан фойдаланиш Қоидалари (Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги хулосаси асосида қайта ишлаб чиқилган). *ЎзР Маиший хизмат вазирлиги томонидан тақдим этилган.*

5. Ўзбекистон Республикаси телекоммуникация тармоғини ривожлантириш учун корхоналар, ташкилотлар ва аҳолининг маблағларини жалб этиш тартиби тўғрисидаги Низом. *Ўзбекистон почта ва телекоммуникациялар Агентлиги томонидан тақдим этилган.*

6. Бинолар ва иншоотларни давлат рўйхатидан ўтказиш тўғрисидаги Йўриқнома (Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги хулосаси асосида қайта ишлаб чиқилган). *Вазирлар Маҳкамаси қошидаги Ўзгеодезкадастр, Маиший хизмат вазирлиги, Ўздаврахитектқурилишқўм, Макроиқтисодиёт вазирлиги, Давлат мулк қўмитаси томонидан тақдим этилган.*

7. "Ўзфармсаноат" давлат акциядорлик компанияси корхоналари ва ташкилотларини солиққа тортишдан озод қилинган молия маблағларини ишлатишни ҳисобга олиш тўғрисидаги Низом. *"Ўзфармсаноат" давлат акциядорлик компанияси ва ЎзР Молия вазирлиги томонидан тақдим этилган.*

8. Хусусийлаштирилган инвестиция фондларида бухгалтерлик ҳисоби ва ҳисоботи тўғрисидаги Низом (Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги хулосаси асосида қайта ишлаб чиқилган). *ЎзР Молия вазирлиги ва Давлат мулк қўмитаси томонидан тақдим этилган.*

9. "Корхона-маҳалла" иқтисодий ўзаро ҳаракат ва ҳамкорлик ҳудудларни ташкил қилиш тўғрисидаги Низом (Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги хулосаси асосида қайта ишлаб чиқилган). *ЎзР Молия вазирлиги ва Давлат мулк қўмитаси томонидан тақдим этилган.*

10. Хусусийлаштирилаётган корхоналарнинг мулкини баҳолаш услуби. *Давлат мулк қўмитаси томонидан тақдим этилган.*

11. Иқтисодий фаолият умумий классификатори. *Макроиқтисодиёт ва статистика вазирлиги томонидан тақдим этилган*

12. Минтақавий скрининг-марказларга тегишли қон намунасини бўлган қоғозли дискларни текинга жўнатиш тартиби тўғрисидаги Низом. *Ўзбекистон почта ва телекоммуникациялар агентлиги томонидан тақдим этилган.*

13. Ўзбекистон Республикаси ҳудудига импорт қилинаётган товарлар, ишлар, хизматларга нисбатан қўшимча қиймат солиғини ҳисоблаб чиқариш ва тўлаш тартиби тўғрисидаги Йўриқнома. *ЎзР Молия вазирлиги, Давлат божхона қўмитаси ва Давлат мулк қўмитаси томонидан тақдим этилган.*

14. Ўзбекистон Республикаси ҳудудидан ташқарида сотиладиган пахта толасидан акциз солиғи бўйича бюджет билан ҳисоб-китоб қилиш Тартиби. *ЎзР Молия вазирлиги ва Давлат мулк қўмитаси томонидан тақдим этилган.*

15. Ер остидан фойдаланганлик учун тўланадиган солиқни ҳисоблаб чиқариш ва тўлаш тартиби тўғрисидаги Йўриқнома. *ЎзР Молия вазирлиги ва Давлат мулк қўмитаси томонидан тақдим этилган.*

Маълумотлар Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигининг Идоравий меъёрий ҳужжатларни давлат рўйхатидан ўтказиш бошқармаси томонидан тақдим этилди.

Саволлар ва таклифлар учун телефонлар: *133-38-67, 132-00-28.*

«ЎЗБЕКИСТОН — БУЮК АЛЛОМАЛАР ЕТИШГАН ЗАМИН»

Январь ойининг бошида Мисрдаги йирик Александрия шаҳри санъат, адабиёт ва ижтимоий фанлар Бошқармаси томонидан Ўзбекистон Республикасининг Миср Араб Республикаси (МАР)даги элчихонаси ҳамкорлигида ўтказилган анжуман ана шундай номланди.

Ўз маърузалари ва чиқишларида МАР Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Ахборот Маркази маслаҳатчиси доктор Юсуф Зейдан, Александрия университети профессорлари Яҳъё Бассюний, Сала Аҳмад Хурайди, Закария Анани, шоир Исмоил Шиха ва ёзувчи Камол Анвар буюк алломалар Абу Райҳон Беруний, Ибн Сино, Муҳаммад ал Хоразмий, Имом ал Бухорий ва Имом ат-Термизий ҳамда Мирзо Улуғбек қолдирган илмий мерос ва уларнинг фундаментал фанлар ривожига қўшган улкан ҳиссалари тўғрисида сўз юритдилар.

Мисрлик ва ўзбекистонлик фан ва ижод намояндалари вакиллари Миср кутубхоналарида сақланаётган ал Бухорий ва ал Фарғоний таржимаи ҳоллари ва илмий ишларига оид материалларни топишда фаол иштирок этишга келишиб олдилар. Анжуманда йил давомида Александрия университетининг Даманҳур бўлимида ва Миср талабалари Уюшмасида иккала буюк аллома ҳаёти ва фаолиятига бағишланган қатор илмий симпозиумлар ўтказиш ҳамда Александрия телевидениеси орқали намойиш этиш учун мунтазам кўрсатувлар тайёрлаш тўғрисида қарор қабул қилинди.

Анжуман иштирокчилари ЮНЕСКО Бош конференциясининг 29-сессияси ва Ўзбекистон ҳукуматининг 1998 йилда Имом ал Бухорийнинг 1225 йиллиги ва Аҳмад ал Фарғонийнинг 1200 йиллиги юбилейларини нишонлашга оид қарори тўғрисидаги хабарни катта қизиқиш билан кутиб олдилар. Бу саналарга бағишланган юбилей тантаналари ва халқаро илмий анжуманлар Моровроуннаҳр алломаларининг бой меросига яна бир бор мурожаат этишга ва уни келгуси авлодлар учун сақлаб қолишга имкон беради.

Раҳимжон ҚОДИРОВ,
«Жаҳон» АА мухбири.
Қоҳира.

● *Тилсим*

ИЛОНЛАР МЎЪЖИЗАСИ

Табиатда хеч нарса бежиз яратилмаган. Шоир ёзганидай, гулнинг ҳам, тиканнинг ҳам ўз ўрни бор. Хусусан, республика Зоология институтининг етакчи илмий ходими, биология фанлари доктори Яҳё Давлатов кейинги йилларда заҳарли илонлар эътиборсиз қолиб кетаётганидан ташвишда. Чунки улар кони фойда бўлиб, заҳари ва гўшти даво. Терисидан чиройли буюмлар тайёрланаркан.

— Ер куррасида тарқалган 2500 илон туридан атиги 400 тасигина заҳарлидир, — дея суҳбатимизни бошлайди домла. Улар орасида кобра — кўзойнакли илон машҳур, терисидан чиройли буюмлар, заҳаридан турли-туман дори тайёрлашдан ташқари, бу илон гўшти ва баъзи ички аъзолари ҳам шифобахш восита сифатида қўлланилади. Масалан, Вьетнам ва Корея дорихоналарида узунчоқ шиша идишларга солиб қўйилган кобра илонини харид қилиш мумкин. Бундай идишлар 40 градусли ароққа тўлдирилиб, унинг ичига илон туширилади. Орадан маълум вақт (тахминан 100 кун) кечгач, унинг танасидаги барча моддалар суюқликка ўтади. Шу тариқа илон ароғи деб аталувчи дори тайёрланади. Бундай дори асосан қўл, оёқ, асаб қақшаганда ва шолга қарши ишлатилади. Бугина эмас, кобра илони ўти ва қонидан хаб дори тайёрланиб, у томир тортишиши, аъзолар қисилишини камайтиради.

Сўнгги йилларда илон ва унинг заҳарига бўлган талаб шунчалик ошиб кетдики, баъзи мамлакатларда, жумладан, республикамизда ҳам заҳарли илонлар сони ниҳоятда камайди. Афсуски, ҳали бирон Ҳамдўстлик мамлакатида, жумладан Ўзбекистонда ҳам илон кўпайтириш билан шуғулланадиган илонхона ташкил этилгани йўқ. Фақатгина Вьетнамда бу иш яхши йўлга қўйилган, яъни ярим тутқунлик шароитида кобра илонидан насл олишга муваффақ бўлинди.

Табиатда илонларнинг кўпайиш даражаси бирмунча паст, яъни 10-15 та тухумдан атиги 2-3 дона илон соғ қолади ва вояга етади. Тирик туғадиган илонларнинг болалари эса деярли нобуд бўлмайди.

Ҳозирги кунда Вьетнамнинг барча вилоятларида илон овловчилар ширкати тузилган. Улар ушлаган илонларини фабрикага топширишади. Бу ерда ушланган дори-дармонлар орасида уч хил турдан тайёрланадиган «илонлар гулдастаси» айниқса шуҳрат қозонган. У кобра, крайт ва заҳарсиз чипор илондан тайёрланади.

Илонларга, хусусан кобрага нисбатан ошиб бораётган эҳтиёжни ҳисобга олиб, Ханой шаҳри атрофида заҳарли илон кўпайтиришга мўлжалланган бир неча тажриба фермалари ташкил этилди. Шулардан энг йириги 4 минг квадрат метр майдонни эгаллайди. Илонхона иқлими сунъий равишда

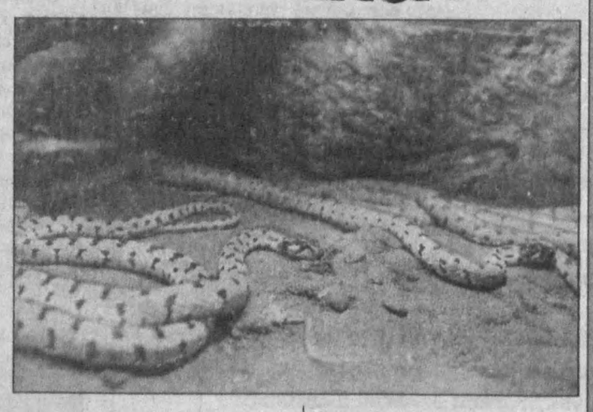

бошқарилади. Ёрдамчи фермаларда эса илонлар емиши — бақалар кўпайтирилади. Ҳозир бақалардан заҳар олиш ва анъанавий Шарқ тиббиёти учун қимматбаҳо маҳсулот ҳисобланган қуритилган бақа гўшти тайёрлаш йўлга қўйилган.

Заҳарли илонларни ўз вақтида ва етарли даражада емиш билан таъминлаш уларнинг тутқунликда маромида яшашининг гаровидир. Ҳозирги пайтда илонларни сунъий емиш билан боқиш мураккаб масала. Гап шундаки, барча илонлар ҳаракатдаги жониворлар билан озиқланади. Бироқ, тажрибалар жараёнида кобрани ҳаракатсиз емишга, яъни қўлда тайёрланган озуқага ўргатиш мумкинлиги исботланди. Бу усулнинг афзаллик томони шундаки, сунъий емиш таркибидаги организм учун зарур бўлган қисмлар ҳиссасини ўзгартириб туриш мумкин, қолаверса, илон боқиш учун майда жониворларни сақлаш ва кўпайтиришга ҳожат қолмайди.

— Ўзбекистонда бу борада қандай ишлар амалга оширилмоқда?

— Марказий Осиё азалдан заҳарли илонларга бой ўлка бўлган. Собиқ шўролар даврида улар заҳираси талон-тарож қилинди, яъни валюта ҳисобига хориж мамлакатларига сотилди.

Республикамизда бир вақтлари кенг тарқалган 5 хил заҳарли илоннинг тақдири хавф остида турибди. Улар кобра, қўлвор (гурза), чўл қора илони, қум эфаси ва бўш илон бўлиб, ҳозирда кобра ва қўлвор илон қолди, ҳисоб. Кобра халқаро «Қизил китоб»га киритилган. Шуни унутмаслик керакки, заҳарли илонлар битмас-туганмас эмас. Уларнинг табиатдаги ўрнини тўлдириш бобида ҳеч бир чора кўрилмаётгани, тутқунликда кўпайтиришга биронта ташкилот эътибор қилмаётгани кишини ташвишга солади. Зеро, бу ишни яхши йўлга қўйиш учун илонхоналар эмас, балки илон кўпайтирадиган махсус питомниклар ташкил этиш керак. Лекин бундай илонлардан 4-5 йилгача заҳар олиб бўлмайди, яъни улар нақд фойда келтирмайди. Мени бир нарса ажаблантиради: шўролар даврида илондан олинган заҳарни Эстонияга арзимас пулга олиб бориб берардик. Фойдани улар кўрарди. Бугун эса дунё бозорида бир грамм илон заҳари тиллага нисбатан бир неча баробар қиммат баҳоланаётган бир пайтда бизда заҳар бор-у, олувчи йўқ. Сўнгги икки йил ичида Россиядан келиб 5 та шартнома тузиб кетишувди, амалга ошмай қолиб кетди. Бунинг сабаби Кавказда, Туркманистонда илонлар кўп. У ердаги ноқонуний илон овловчилар илон заҳарини арзон-гаров бериб юборяётганидан бўлса керак, деб ўйлайман.

— Илон заҳарини бошқалар олмаса, ўз халқимиз соғлиги учун ишлатсак бўлмайдими?

— Бунинг учун дастлабки сармоя, ҳомийлар керак. Институтда бир-икки бор уриниб кўришди... ҳар хил тўсиқлар кўп экан. Гаппнинг индаллоси шуки, бу ишни ҳам моддий, ҳам маънавий мададсиз уддалаб бўлмайди.

«Халқ сўзи» мухбири Гулчеҳра ЙЎЛДОШЕВА суҳбатлашди.

Ўзбекистон Республикаси ташқи иқтисодий алоқалар вазирлиги Қорақалпоғистон Республикаси Ташқи иқтисодий алоқалар вазирининг ўринбосари
Рустам Султонович САМАНДАРОВнинг
вафоти муносабати билан марҳумнинг оиласи ва қариндошларига чуқур таъзия изҳор этади.

Ўзбекистон Фанлар академиясининг Ҳ. М. Абдуллаев номидаги геология ва геофизика институти жамоаси институт директорининг муовини Р. Охунжоновга акаси
Маҳмуджон ОХУНЖОНОВнинг
вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон Республикаси Коммунал хизмат кўрсатиш вазирлиги қўйнъати, касаба уюшмаси қўмитаси ва жамоаси Тошкент вилояти «Сувоқава» ишлаб чиқариш бошқармасининг директори Э. Бобожоновга отаси, коммунал хизмат кўрсатиш тизимининг кекса ходими
Йўлдош БОБОЖОНОВнинг
вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этадилар.

Ўзбекистон Давлат Жаҳон тиллари университетининг ректорати ва ўқитувчилари «Психология» кафедрасининг доценти Қобил Қодировга волидаси
Тўхта СОДИҚОВАнинг
вафот этганлиги муносабати билан чуқур ҳамдардлик билдиради.

Ўзбекистон Фахрийларни ижтимоий қўллаб-қувватлаш «Нуроний» жамғармаси марказий кенгаши жамғарманинг Тошкент вилояти ва бўлимининг ижрочи директори
Собир МУТАЛОВнинг
вафот этганлиги муносабати билан марҳумнинг оила аъзоларига, қариндошларига ва ёру дўстларига чуқур таъзия билдиради.

Тошкент вилояти ҳудудий коммунал фойдаланиш бирлашмаси жамоаси вилоят «Сувоқава» трести бошқарувчиси Эрнест Бобожоновга падари бузруквори
Йўлдош ота БОБОЖОНОВнинг
вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон Телерадиокомпаниясининг Хорижий мамлакатларга эшиттиришлар бошқармаси жамоаси катта муҳаррир Д. Бобожоновага отаси
Йўлдош БОБОЖОНОВнинг
вафот этганлиги муносабати билан ҳамдардлик билдиради.

Нефть ва газ конлари геологияси ва қидирув институти ходимлари бош илмий ходим, профессор Зариф Иброҳимовга онаси
Баҳриниса ая ИБРОҲИМОВАнинг
вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия билдиради.

ХАЛҚ СЎЗИ • НАРОДНОЕ СЛОВО

Бош муҳаррир Аббосхон УСМОНОВ

МУАССИСЛАР: Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси

БЎЛИМЛАР:
Парламент 133-57-34;
Ҳуқуқ ва қонунчилик 136-07-94;
Иқтисодиёт 136-36-65;
Қишлоқ хўжалиги 136-37-85
Маънавият 136-35-60, 132-10-65;
Хатлар 136-29-89, 133-07-48;
Фан, туризм, спорт ва ҳарбий ватанпарварлик 132-12-08;
Халқаро ҳаёт 132-11-15;
Котибият 133-10-28;
Эълонлар 136-09-25.

Руйхатдан ўтиш тартиби № 0001
Буюртма Г — 0903, 33.805 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А—2
Газета IBM компьютерида терилди ва операторлар Рустам АЗИМОВ ва Иван РЕШАНОВ томонидан саҳифаланди.

Таҳририят манзилимиз: 700000, ГСП, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.
Навбатчи муҳаррир — Э. Болиев.
Навбатчи — Ф. Саиев.
Мусаҳҳиҳ — Ш. Маҳраббоев.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41.
Босишга топшириш вақти—21.00 Босишга топширилди: 21.00 123456